

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrieri nerăncate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se returnează.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 în Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Augenfeld & Emerio Les-
 ner., Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelk.
 în Budapesta: la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iulia
 Leopold (VII Erzsebet-kórtu).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garand pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicări mai dese după tariful
 și învoiașă. — **RECLAMĂ** pe
 pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 29.)

„GAZETA“ iese în de-care zi
 Abonamente pentru Austro-Ungarie
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr-ii de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr-ii de Duminică 8 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
ABONAMENTUL pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Tergul Inului Nr. 30. etagiu
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 155.—Anul LXVIII.

Brașov, Vineri 15 (28) Iulie.

1905.

Epilog la „răspunsul nostru“.

Mai avem o vorbă cu acei re-
 presentanți ai noii direcțiuni, fără
 direcție și fără rost, a noului partid
 activist, cari și-au luat și-și iau ca-
 raghiosul aer de a ne privi de sus în
 jos pe noi cei dela vechiul organ de
 luptă național din Ardeal.

Intre aceștia joca un rol de vă-
 taf deputatul Aurel Vlad, căruia i-se
 atribue meritul de a fi, cum am dice,
 înainte-mergătorul scăliiței, căreia
 el cu tovarășii săi îi dice „politică ac-
 tivistă naționalistă.“

În articolul ce l'a scris A. Vlad
 în foia lui Birăuțu „pentru Gazeta
 din Brașov“, el ne adresază cu o
 naivitate prefăcută întrebarea: „unde
 și care e partidul național dela care
 a desertat și a căruia disciplină au
 călcat-o activiștii?“

Etă cum știu să zăpăcescă pe
 cetitorii diarelor, în care scriu, Vlad
 și tovarășii săi.

La 1902, când s'a ivit din în-
 tēmplare posibilitatea de a fi ales și
 un Român într'un cerc electoral, de-
 venit vacant prin mórtea celui care-l
 reprezentase, cerc aprópe curat ro-
 mánesc cu bune sentimente națio-
 nale, ca al Dobrei, a cuprins de-o-
 dată pé tinerul avocat Vlad un dă-
 nespus de a ajunge deputat, simțin-
 du-se ca și electricat de-o patimă
 până atunci nedeclarată de a juca
 rol, emulând cu foști conșcolari ai
 săi maghiari în oratoria unghurésă
 pe băncile camerei.

Acesta a fost momentul subiec-
 tiv, care a îndemnat pe numitul av-
 vocat la pēcatul cel dintăi al călcă-
 rei disciplinei de partid și al deserti-
 unei de la programul lui din 1881.
 Căci ca să se recomande în sus, séu
 cel puțin să nu provóce urgia celor
 dela guvern în contra sa, a aflat de
 bine a se presenta înaintea alegēto-
 rilor săi din Dobra ca programul na-
 țional ciuntit, lăpēdându-se înaintea
 lor de punctul lui cardinal privitor la
 autonomia Transilvaniei.

Mai póte fi îndoială, că d-l Aurel
 Vlad a călcat atunci disciplina și a
 desertat dela stégul partidului, pe
 care jurase numai cu nouē luni
 mai nainte, subscriind un apel al co-
 mitetului partidului cătră alegētorii
 románi?

Disciplina partidului nostru națio-
 nal obliga pe membrii săi de a respecta
 hotăririle lui, între cari era și atitu-
 dinea pasivă. Înainte de a-se schim-
 ba această hotărire A. Vlad trecu pe
 terenul activității. A fost dér îndoit
 refractar: în privința tacticei politice
 ca și în privința principiară, călcând
 crezul partidului.

Ceea-ce însă a fost un pēcat și
 mai mare al lui este, că nu a tras
 consecențele din fapta sa cum tre-
 buia să o facă un Român de caracter
 ci s'a purtat ca toți, cari vor să-și
 acopere pēcatele prin aceea că îndē-
 mnă și pe alții să urmeze pilda lor.

Din nenorocire în această nisuiță
 criminală față cu marele nóstre inte-
 rese de partid și naționale n'a rămas
 singur, ci a căpētat sucurs dela Arad,
 dela Sibiu, ér mai târziu și dela

Blași. Cei ce de mult simțiau ca o
 povară mare pe spinarea lor obligă-
 mēntul moral plin de răspundere al
 solidarității naționale sub stégul par-
 tidului dela 1881, începură a se da
 de-a tumba de bucurie, că tinerul ad-
 vocat din Ardeal — și tocmai un Ar-
 delean — a „spart ghița“ și că de
 acum deschisă va fi calea activismu-
 lui bălțat cu conștiința flexibilă după
 trebuințele momentului, a activismu-
 lui destrăbălat și fără cap, pe care
 îl vedem astăzi făcēndu-și mendrele
 în paguba partidului și a națiunii
 nóstre.

Aprópe trei ani de zile această
 colectivitate de activiști contrari di-
 ciplinei și programului partidului no-
 stru național a uneltit în tot chipul
 pentru a pregăti era activității de
 azi. Nu vom cerceta acum cum și-au
 împlinit datoria aceia, cari aveau rē-
 punderea pentru conducerea parti-
 dului, indiferent de pedecile, ce i-se
 puneau în cale, ci ne vom mārghini a
 constata faptul uetăgăduit, că totă
 cēta acestor desertori de diferite
 nuanțe s'a prezentat la conferența
 electorală dela Sibiu din 10 Ian. a. c.

Nu vom cerceta aici nici întrebarea
 cum a fost compusă acea conferență
 și decă ea a întrunit cerințele
 unei conferințe a partidului națio-
 nal român — și vom constata numai
 că cēta pestriță activistă în frunte cu
 fostul deputat al Dobrei a reușit să
 dobândescă dela acea conferență ho-
 țărirea de a-se face activitate, adecă
 de a lua parte la alegerile dietale.

Dér desertorii n'au putut obține
 dela acea întrunire și delăturarea séu
 schimbarea programului partidului de
 la 1881 în sensul lor, ci au isbutit
 numai a pune în cóstele acestui pro-
 gram nisce enunțiațiuni cari nu se
 unesc în tóte cu el.

S'a mai decis încă revisuirea pro-
 gramului dela 1881, dér numai în
 sensul, ca postulatele naționale să fie
 lărgite și înăsprite. După-ce astfel
 hotăririle conferinței din Ianuarie au
 susținut programul dela 1881, nu
 trebuia să urmeze óre ca Vlad și cu
 tovarășii săi, séu să declare că au rēțacit
 și se întorc érășii la matca și crezul
 partidului, în numele căruia au fost
 luate acele hotăriri, séu să declare,
 că nu le pot primi, deórece ei de
 mult s'au lăpădat de programul dela
 1881.

Ce-au făcut însă de fapt Vlad și
 tovarășii? N'au declarat nimic, ci s'au
 dus în dietă, și bătēndu-și joc acolo
 și de programul național dela 1881
 și de celelalte hotăriri și enunțiațiuni
 ale conferinței dela 10 Ianuarie, în
 proiectul lor de adresă și în vorbirile
 lor s'au pus pe basa legilor asupritóre
 și au capitulat cu totul din parte-le.

Ei bine, pot fi siguri Vlad și
 soții, că „Gazeta“, care scrie de de-
 sertare și desertori, nu se va consi-
 dera nici-odată „numai pe sine de partid
 național.“ Dér cine pentru Dumneșeu
 va putē considera tovarășia activistă
 din dietă de partid național?

Mocsary și naționalitățile.

Cine dintre Románi, cari se in-
 teresază cât de puțin de cauzele pu-
 blice, nu știe că înainte cu 25 ani,
 când Coloman Tisza a pășit pe căra-
 rea politice de maghiarizare cu forța,
 făcēnd să se voteze de mamelucii săi
 din dietă legea dela 1879, prin care
 se introduce cu sila studiul limbei
 maghiare în școlele poporale, s'a aflat
 numai un singur Maghiar, care și-a
 ridicat vocea în contra nenorocitei
 porniri a politice tiszaiste?

Acesta a fost Ludovic Mocsary,
 om învățat și cu vață, politician ma-
 ghiar de frunte, fost președinte al
 partidului independist. Fiind-că a fost
 singurul, care a luat în apărare na-
 ționalitățile și a arătat conaționalilor
 săi, că réu fac și o politică periculósă
 duc, când umblă să maghiarizeze cu
 forța, călcând art. de lege 44 dela
 1868 și asuprind naționalitățile, cu
 cari Maghiarii ar trebui să trăescă în
 pace și în bună înțelegere, noi l'am
 numit pe Mocsary „corbul alb între
 Unguri.“*)

Acum de curēnd, vedēnd noi că
 Mocsary scrie câte ceva în „Egyet-
 ertes“ cu privire la crisa unghară, dér
 nu scrie nimic cu privire la naționa-
 lități, când tocmai acesta ar fi mo-
 mentul suprem, ca Maghiarii să caute
 a se împăca serios și sincer cu po-
 pórele nemaghiare, am întreat într'un
 articol: „De ce tace Mocsary?“

La acest articol — atrăgēndu-i-
 se atențiunea — d-l Mocsary ni-a
 răspuns zilele trecute spunēndu-ne,
 că cauza tăcerii sale nu e alta, decât
 că *nu găsește nici un editor și nici
 un redactor de țiar maghiar, care
 să publice și să răspândescă ceea-ce
 scrie dēnsul în cestiunea naționalită-
 ților.* Chiar „Egyetertes“, care i-a
 primit alți articoli, i-a refuzat să-i
 publice un articol asupra naționa-
 lităților. Ne mai spuse în răspun-
 sul séu, că sperază, că póte „Bu-
 dapesti Hirlap“ îi va acorda loc, la
 din contră va scrie o broșură, ce o
 va trimite diarelor și deputaților. În
 scrisórea acēta ni-a mai dovedit, că
 „corbul alb“ nu și-a schimbat păre-
 rile și că și astăzi d-sa privesce ces-
 tiunea naționalităților ca o cestiune
 de viēță pentru patrie.

În legătură cu acēta scrisóre a
 d-lui Mocsary noi am constatat cu
 plăcere, că „corbul alb“ tot corb alb
 este, și că n'a încetat nici un mo-
 ment și nu va înceta a propaga idei
 de dreptate și echitate în cestiunea
 naționalităților. Articolul ce l'am scris,
 l'am comunicat în traducere maghia-
 ră d-lui Mocsary, mulțumindu-i pentru
 lămuririle date.

În urma acēta d-l Ludovic Mo-
 csary a adresat directorului fóiei nó-
 stre o scrisóre pe care, după permisio-
 nea ce ne-a dat-o la solicitarea nó-
 stră, o lăsăm să urmeze în traducere
 română, fiind de mare interes pen-

*) Dela 1879 încóce până în timpul mai nou,
 Mocsary mereu a vorbit și a scris în favorul unei
 politice amicabile și echitabile față cu naționalită-
 țile. Într'o broșură mare politică, ce a publicat-o
 la 1902 a scris un capitol întreg despre naționa-
 lități și despre datoria bărbaților de stat maghiari
 de a le împăca. Din cauză că s'a întrepus așa de
 mult pentru pacea cu naționalitățile, Mocsary a
 fost părăsit, ba chiar prigonit, și politicesce aprópe
 cu totul excomunicat de conaționalii săi, guverna-
 mentali și opoziționali. — R e d.

tru raporturile naționalităților cu Ma-
 ghiarii în aceste critice momente de
 crisa. Etă ce scrie d-l Mocsary d-lui
 director al fóiei nóstre *Dr. A. Mure-
 șianu*:

Andornak, 22 Iulie 1905.

Stimate Domnule!

Primiți mulțumirile mele pentru binevoi-
 torul comunicat. Regret, că necunoscēnd limba
 románescă, trebuie să cad în sarcina celor ce mă
 învrednicesc de atențiunea lor prețiosă și prin
 aceea, că le dau de lucru cu traducerea.

Cestiunea „De ce tace“ fiind lămurită, fie-
 mi permis a Vē răpi timpul prețios numai cu o
 observațiune referitor la pasagiul primului arti-
 col din n-rul de la 29 Iunie v. al „Gaz. Trans.“
 în care se accentuază din nou, că „corbul alb“
 a rămas singur. Durere, în adevēr așa este
 în ceea-ce privesce manifestarea în publicitate,
 în realitate însă totuși lucrurile stau așa, că ma-
 ghiaromania (magyarmiskodás) scribilor ji-
 dov și apucăturile Banffy-Dezső-iștilor, cari um-
 blă după rehabilitațiune, n'au fost în stare a su-
 prima cu desăvirșire nici concepția sobră, nici
 conștiința.

Vē rog, să credeți, că pot să afirm fără
 amăgire proprie și fără să exagerez importanța
 lucrului, că pe tóte poteile întâmpin, adevēră
 că numai între patru ochi, declarațiuni, cari spun
 că eu am dreptate. Cred, că aceștia își are im-
 portanța sa, așa că nu este exclusă posibilitatea,
 că ceea-ce vieză reprimat în adēnul sufletelor,
 îndată-ce raporturile se vor schimba cu adevē-
 rat în serióse, va eși dintr'odată la suprafață.

Chiar în zilele acestea s'a întâmplat de
 exemplu, că un domle forte sus pus atât în pri-
 vința socială, cât și în stima publică, căutând
 prilej de întilnire, din capul locului a început
 vorba spunēnd, că mai ales în timpul din urmă
 fórtē adeseori s'a gândit la părerile mele în ces-
 tiunea naționalităților, că am dreptate și că, decă
 el vrē să fie „lobonez“, atunci se va napusti asu-
 pra naționalităților, ér decă vrē să fie „kurucz“
 atunci se va împăca cu ele.

Póte că are órecare importanță și faptul,
 că puținătatea mea, pe care după atitudinea mea
 energetică din dietă, m'au tras în noroiu, acum
 pot să dice, că bărbații partidului independist mă
 încarcă cu dovezi de bunăvoință, ba chiar și
 țiarul tiszaist „Az Ujsag“ încă a relevat de re-
 pețiētoari atitudinea mea despre care dicea, că e
 cunoscută și ea e concepțiunea unui „bărbat de stat.“

Deci dum spiro, spero.!)

Deocamdată însă s'a întâmplat, că acum de
 curind făcēnd întrebare țiarului „Budapesti Hir-
 lep“, decă ar fi dispus a acorda loc pentru că-
 teva articole ale mele în cestiunea naționalită-
 ților, m'a refuzat, sub pretext, că ei peste tot nu
 publică serii de articole.

Decă însă totuși voiți găsi vr'o modalitate
 de a publica ceva, voiți considera de o plăcută
 datorie de a Vē aduce acēta la cunoștință, con-
 form invitații D-vóstre, cu care m'ați onorat.
 Repēndu-mi mulțumirile, sunt cu deosebită
 stimă al d-vóstră etc.

Ludovic Mocsary.

Revista politică.

Situațiunea politică la noi în țēră
 nu s'a schimbat în zilele din urmă.
 Lupta între adversari se pórtă azi
 mai mult în colónele diarelor, cari
 apēră punctele de vedere ale partide-
 lor căroră aparțin.

Mult svon s'a făcut și se face
 de câteva zile în jurul acțiunii gu-
 vernului *Fejervary*, care țintesce a
 înfrânge capul așa numitei *resistențe
 pasive*. Ministrul unghuresc de interne
 Kristoffy a anulat adecă atât hotăriri-
 rea orașului, cât și a comitatului Bu-
 dapesta, prin care se refuză încassa-
 rea birului și primirea recruților de
 bunăvoie. În ordinul de anulare mi-
 nistrul dice, că municipiile n'au drep-
 tul de a refusa încassarea dărilor că-
 tră stat, ce se ofer de bunăvoie, și
 respingerea recruților benevoli. Dările
 cari s'au plătit de bună voie aparțin
 statului și nici orașele, nici comita-
 tele nu sunt în drept a-le reținē, de
 órece ele sunt proprietatea visteriei
 statului.

Mēsura acēta a produs, firesce,
 o mare nemulțumire în sinul coaliți-
 unei, care prin organele sale de pu-
 blicitate țipă și se vaetă, că guver-
 nul pășesce pe față pe terenul abso-
 lutismului.

1) Pe románesc: „Până ce voiți mai rēsufla, voiți spera.“

Neputându-se face anul acesta recrutările pentru ôste și apropiindu-se timpul concedierii soldaților, cari implinesc al treilea an de serviciu, administrația de război e îngrijată asupra pagubelor, ce vor urma pentru oștire din cauza acêsta. S'a dis și se afirmă acum din nou, că pentru a nu se știrbi contingentul de pace, vor fi chemați sub steag rezerviștii de întregire. După o scire telegrafică din Viena, ministerul comun de război ar fi decis, să cheme sub steag rezervele de întregire pe tómnă, fiecărui rezervist din categoria acêsta înmânându-i-se ordinul de chemare prin scrisóre recomandată trimisă cu posta. In cas când singuraticii ar refusa să primescă ordinul de chemare trimis în chipul acesta, ordinele vor fi înmânate prin gendarmî.

In legătură cu acêsta mai înregistrăm o scire senzațională, ce o aduce fôia vienesă „Information“, care întreprinde legături cu curtea. Numita fôie scrie, că în cas când poporul maghiar va continua să refuze dările și recruții, ministrul de honveđi va fi silit să concedieze pe toți ofițerii și soldații din honveđime. Nu scim, întru cât scirea acêsta corêspunde adevêrului. Dêcã s'ar adevêri și ar urma de fapt ceea-ce se afirmă în ea, negreșit ar produce o nespud de mare consternație în cercurile coalițiunii opoziționale, cari au întins deja córdã atât de tare, încât e p'aci să se rupã de tot.

Un eveniment politic de mare însemnătate s'a petrecut sêptemâna acêsta: *întîlnirea Țarului Nicolae al Rusiei cu împêratul Wilhelm al Germaniei*. Întîlnirea a avut loc în apele rusești la còsta Finlandei, în Borgo. Deși ideia întîlnirii se dîce că a dat'o Țarul, totuși împêratul Wilhelm este care a vizitat pe Țar în apele rusești. Pressa din lumea întregã comentêză viu acest eveniment. Diarele germane pun mare greutate pe constatarea, că ideia întîlnirii a venit de la Țar, ceea-ce îi dă o importanță și mai mare. Diarele franceze nu prea vèd cu ochi bunî acêstã întîlnire, căci de când cu cestiunea marocanã, Francesii sunt cam supãrați pe Germani. Intr'aceea plenipotențiarul rus pentru a tracta pacea cu Japonia, ministrul Witte, își dã tótã silința a convinge pe Francesi (Witte se afla în Paris, când s'a fãcut întîlnirea celor doi împêrați), că întîlnirea acêsta nu schimbã nimic în raporturile de alianță dintre Franța și Rusia. Cei mai supãrați și nemulțumiți cu acêstã întîlnire de monarhi sunt Englezii. Gazetele englezesci profitã de acest pri-

lej a arunca simburile neîncrederii între Germania și Franța, de ôre-ce Anglia crede, că întîlnirea Țarului cu Wilhelm este îndreptată contra ei și a Japoniei, ba unele foi engleze susțin chiar, că între Wilhelm și Nicolae s'ar fi vorbit și despre o alianță ruso-germano-francesã. Marele diar englez „Times“ scrie aspru contra împêratului Wilhelm.

Din articolele presei rusești este remarcabil ceea-ce scrie diarul „Novoje Vremja“. Acest diar dîce, că cu ocaziunea întîlnirii din Borgo s'a clarificat cestiunea Asiei orientale. Împêratul Wilhelm a fost primul, care a atraș atențiunea asupra pericolului galben, așa că Germania nu pòte fi indiferentã față cu evenimentele din Extremul-Orient. Fôia rusescã dîce, că ideia întîlnirii n'a dat-o Țarul, ci împêratul Wilhelm. Cu acest prilej vorba a fost și despre Franța, așa încât întrevederea pòte fi consideratã ca un început al alianței ruso-germano-franceze, care va influința nu numai asupra Asiei orientale, ci și asupra Europei.

Sêptemâna trecutã s'a ținut în Cernăuți o mare întrunire românescã, care s'a ocupat cu situațiunea actualã politicã a Românilor din Bucovina. Adunarea, la care au luat parte numeroși reprezentanți din tóte districtele românesci, a ales de president al partidului național românesc pe cunoscutul politician român d-l Modest cav. de Grigorcea, ér de vicepresidenți pe d-nii Dr. Gãina și Ciolac. Adunarea, după o desbatere amênnunțitã a obiectelor dela ordinea țilei, a luat urmãtoarele decisiuni: S'a proclamat candidat pentru locul vacant de deputat (pentru camera din Viena) în districtul Cernăuților, d-nul Dr. Aurel Onciul; s'au votat douê resoluțiuni prin cari se mulțumesc deputații români pentru demersurile fãcute în cestiunea ameliorãrii stãrei invetãtorilor bucovineni, și s'a trimis o telegramã de aderență metropolitului Dr. Repta, atacat pe nedrept și în mod bãdãran din partea Rutenilor. S'a mai discutat și asupra agitațiunilor pornite de deputații ruteni contra Românilor și s'a decis a combate cu tótã energia lucrãrile agitatorice, ce le sêvêrșesc acești deputați și prin cari se subsapã pacea și liniștea în țerã.

Din cele mai sus înșirate vedem, că Românii bucovineni s'au recules și că au pornit pe o cale bunã, organizându-se și consolidându-se în lupta pentru susținerea drepturilor lor străvechi.

In numêrul trecut de Dumineca am vorbit mai pe larg de suferințele Românilor macedoneni, ce le îndurã din partea Grecilor. In loc ca ațițãrile Grecilor, cari au avut de urmare rēcirea legãturilor de prietinie între guvernul român și grec, sê se potolêscã, Grecii continuã prin gazetele lor sê samene tot mai multã urã între locuitorii români și greci din Macedonia. Ba, în ura lor, nu se sfiesc de a ataca chiar și pe regele României, numindu-l într'un articol „falsificator încoronat“, scriind că guvernul românesc corupe cu banî autoritãțile turcesci, ca sê facã supușilor români din Macedonia concesii. Ca sê vadã și cetitorii numêrului nostru de Dumineca, în ce limbajiu scriu gazetele grecesci contra Românilor, reproducem aici urmãtoarele rënduri din diarul grecesc „Fonitis Ipiru“ dela 17 Iulie n.: „...Dêcã grecismul nu-i va urî de mórte pe aceștia (pe Români) și dêcã nu se va deștepta (grecismul) din amorțire, sê se considere de perdut. Dêcã Macedonenii și Epirotenii (adecã Grecii) nu vor declara un adevêrat boicotagiu (adecã luptã de nimicire) contra mișeilor nãvãlitori ai casei lor, sê nu aștepte scãpare!“ etc. etc. Urmarea acestei ațițãri e, că țilnic sosesc din Macedonia sciri despre jafuri și omoruri și dêcã agitațiunile nu vor înceta, ne putem aștepta la mari încurcãturi. Se vorbesce chiar de ruperea definitivã a legãturilor diplomatice între guvernul român și cel grecesc.

Mercuri, sêptemâna trecutã, s'a întrunit în Moscva pentru a douã orã congresul zemstvoudilor rusești. Aceste zemstvoudi sunt un fel de diete provinciale cu o autonomie independentã, înființate acum vre-o 60 de ani de Țarul Rusiei Alexandru II, cu scop de a-se sãzãturã asupra stãrilor agricole, financiare și igienice din diferitele guvernamente ale Rusiei. Din aceste zemstvoudi fac parte cei mai vrednici și deștepti bãrbați ruși și aceste zemstvoudi au început sê se ocupe și cu politica interiorã a Rusiei, cerênd de la Țarul Nicolae, anul trecut, convocarea unei reprezentanțe a poporului, care sê aibã drept a se sfãtui și a decide și asupra afacerilor interne politice ale Rusiei. Țarul a și pus în vedere, că va lãsa sê se facã un proiect al reprezentanței poporului. Proiectul acesta l'a lucrat ministrul de interne de acum, Bulygin, dér el n'a mulțumit pe reprezentanții zemstvoudilor, fiind-cã proiectul face din reprezentanța poporului numitã „duma“ o adunare, care atirnã de con-

siliul imperiului și care are numai vot consultativ în afacerile interioare ale țerii, deci nu pòte decide nimic.

Congresul zemstvoudilor, care s'a ținut sêptemâna trecutã și care era cât pe aci sê fie oprit de poliție, a respins acest proiect, fiind-cã reprezentanța, poporului plãnuitã de ministrul Bulygin, nu e o adevêratã reprezentanță și a primit un alt proiect de constituție dupã modelul statelor din apus.

Congresul zemstvoudilor a mai hotãrit, ca sê se adreseze un manifest cãtrã poporul rus, în care va arãta mijlòcele și cãile cele mai potrivite pentru salvarea Rusiei din starea nenorocitã în care se aflã.

Camerele advocațiilor în serviciul maghiarisãrii. Camera advocațiilor din Timișòra încã pretinde de la advocații nemaghiari sê folosescã pe tablele ce indicã locul cancelariei și inscripții maghiare. In sensul acesta comitetul numitei camere a emis cãtrã totî advocații de pe teritoriul ei un circular, în care le cere, că dêcã pe tãblițele lor lipsesc inscripția maghiarã, s'o punã negreșit și fãrã amãnare, căci la cas contrar s'ar aplica în contra lor cea mai mare rigóre. In adunarea generalã a camerei, ținutã la 26 Martie, i-s'a adus la cunoscință, că mai mulți advocați folosesc tãblițe cu inscripții numai românesci. Adunarea a decretat folosirea inscripției maghiare obligãtoare, ér comitetul a transmis afacerea judecãtoriei disciplinare, care a provocat pe advocați sê se justifice în timp de 15 zile, de ce n'au satisfãcut circularului emis de comitetul camerei.

La acêstã provocare d-nii advocați români din Lugosiu, Dr. St. Petrovici, Dr. G. Dobrin și Dr. Cornel Jurca au dat un energic rêspons. Dênșii declarã rupt ales cã nu folosesc textul maghiar din simpla causã, cã nu sunt datorî sê-l folosescã, și legea nu-i obligã. Legea n'è investit nici comitetul, nici adunarea generalã a camerei advocațiilor cu competența de a statua delictes disciplinare.

„...Legea e lege — dîcã amintitii d-ni advocați români — și pãnã e lege trebuie sê o respecteze totî, prin urmare și camera advocaționalã, ba chiar în prima linie camera advocaționalã. Legea — în ceea ce privesce pe advocați și folosirea limbii maghiare din partea lor —, nu dispune, de cât cã advocații în acêstã calitate sunt datorî a se folosi în scriptele procesuale și la pertractãri de limba maghiarã, din ce, — pornind de la principiul, cã ce nu-i interdiș este permis — rezultã, cã în tóte celelalte referințe ale lor, prin urmare și între sine și față de public pot sê folosescã exclusiv ori-ce limbã, chiar limba chinezã. Repetãm: e simpton trist, fòrte trist, cã chiar în camera advocaționalã che-

FOILETONUL |GAZ. TRANS.◀

Cântec.

Te-ai gãtit frumos cu flori
Primãvarã fatã
Și din zarã ne-ai adus
Liniște curatã.

Tóte cresc sub ochii tãi
Tóte sê rêsfațã...
Chiar și sufletul meu mort
S'a re'ntors la viațã.

Vesel s'a pornit prin luncî
Îmbãtat de sóre
Îngãnãnd în glasul lui
Cântec de isvóre...

Multe florî mai sunt pe deal
Multe pe cãmpie,
Suflete cuminte fii,
Adu-mi-le mie,

Ca la iernã 'n noptî pustii
Fãrã praf de stele,
Sê le-avem sê ne jucãm,
Suflete, cu ele.

Veturio.

Acasă.

Era pe la începutul verii.

Mê întorceam acum acasã dupã luni de zile petrecute pe departe. Strêin pe ulița satului meu, veniam abãtut, și amintiri duiòse îmi atingeau sufletul ușor, în tocmai ca aripile unei rëndunele ce atinge din sbor oglinda liniștitã a unui lac. Sòrele cãdut înspre asfințit își risipia argintul razelor pe drumul prãfos, pe care cete de copii fericiți se jucau în nescire. De pe cãte-un prag, cãte-un moșneag își ridica greoiu mâna la pãlãrie, mormãind un: bunã ziua.

Ètã-mê la pòrtã. Pun mâna pe clantã și intru. Ce pustie îmi pare curtea și ce tristã 'mî pare cã stã cumpãna fãntãni. In tufa de liliac trei vrãbii se gâlcevesc și glasul lor par'cã risipește prinprejur un miros de sêrãcie. Și carul și șura și grajdul tóte îmi par vechi, pline de praf și pãrãsite. Lângã zid, sub streșina casei vecinului, stã un plug ruginit și rêsturnat, de par'cã l'ar fi aruncat cineva.

Și m'am uitat la plugul acela și ochii mi-s'au umeđit de lacrimi. Multã vreme

are sê rêmãie el, bietul, uitat acolo sub streșinã, și în zadar are sê oteze ogorul de dorul lui; plugul singur ce pòte sê facã, dêcã cel ce scia sê-l pòrte, s'a dus pentru tot-déuna.

In pragul tinđii sora mea rêmãie încremenitã. Nu scie sê ridã séu sê plângã. Și când ajung apròpe, o iau în brațe și o sãrut și așa îmbrãțișatî întrãm în casã. Nu mê întrebã nimic, ci se uitã numai la mine și pe fața ei trece un zîmbet, care se pierde lesne și éráși vine, par'car fi un joc de umbrã și luminã. Și eu ér n'am inimã s'o întreb nimica.

Tóte de prin casã par'cã au ochi și se uitã și nu mê cunosc. Strêin la mine acasã. In picioré în mijlocul odãii, stau și ceva par'cã mê îndemnã sê plec.

Peste tóte par'cã s'a întins un vël de cêtã, pe care n'aș vré sê-l ridic. Și în acêstã liniște sora mea începe sê plângã și plãnsul ei îmi poruncesce sê rêmãn.

Intr'un tãrțiu cu glasul intrerupt de plãns îmi dîce:

»De ce n'ai venit?

Ceva par'cã mi-a strîns sufletul și n'am gãsit vorbã sê-i rêspond.

»Tótã vremea te-a cãutat și te-a strigat pe nume.

M'am lãsat fãrã putere pe un scaun.

»Tu nu scii ce drag te-avea! Și încatã de plãns, ea 'și Îngropã obrazul în palme.

Rêmãsesem ca de lemn. Mî-se pãrea cã un nor s'a lãțit peste mine și nu mai vedeam, nu mai simțiam nimica. Par'cã sufletul mi-se ascunsese în adêncul firei și stetea acum acolo ingenunchiat de témã.

Un hohotit vesel de copii de pe ulița mê trezi.

— »Unde-ți sunt fetițele?»

»Trebuie sê fie la cimiter. Dêcã ar sci c'ai venit, ar alerga acasã. In fie-care țî trebuie sê le aduc de la cimiter. Stau amêndouê pe mormênt și cea mai mare tot ricãie cu mânuțele, dîce cã sê facã o gaurã sê-l scòtã. Ce sciu ele sêrmãnele.»

»Du-te și le adu.»

Ușa de la pòrtã se trãnti și pe prag apãrù Aurica, o copilã de șese ani, nepótã de la sora cea mai mare. Se uitã la mine și n'are curagiul sê se apropie. Așa cum stã acolo îmbrãcatã în cãmășuța ei albã, pare un flutur.

mată să apere drepturile advocaților, în-
cepe să prindă rădăcină tendința de a res-
tringe drepturile și independența advoca-
ților...»

SCIRILE DILEI.

— 14 (27) Iulie.

Pentru Casa Națională. În zilele din urmă a mai dăruit pe seama Casei naționale, ce se va deschide în Sibiu în 6 (19) August a. c., d-l *Teodor Ploscă*, croitor în Brașov, un castron (strachină) de cositor din a. 1794 Atragem din nou cu această ocaziune atențiunea publicului nostru din Brașov și din împrejurime, că aceia, cari voiesc să dăruiescă pentru muzeul național obiecte de interes, ca bani vechi, tablouri, cărți, vase, arme, unele vechi, precum și țesături, cusături, împletituri sau costume caracteristice, să se grăbescă a le preda directorului desp. I al »Asociațiunei«, *Andrei Bârseanu* profesor (Strada Orfanilor Nr. 29). Tot prin directorul despărțământului se pot trimite și obiectele destinate pentru *exposițiunea etnografică și istorică-culturală*, care obiecte nu s'ar pute trimite la Sibiu (biuroul Asociațiunei, Strada morii, Nr. 6) pe cale particulară.

D-l Basil Popa, căpitan la regimentul de artilerie din Brașov, care timp de 26 ani a fost în garnisona orașului nostru fără întrerupere și în acest timp a știut să-și câștige simpatiile tuturor, fără deosebire, a fost comandat pe ziua de 1 August la comanda pieții din Clușă. Îndepărtarea d-lui căpitan Popa este regretată viu de toți cunoscuții și prietini d-sale.

Păpușile Reuniunii. Comitetul Reuniunii femeilor române din Brașov pentru creșterea orfanilor, trimite la expozițiunea națională, ce se va deschide la 19 August n. în Sibiu, diverse porturi din comitatul Brașovului. Porturile sunt îmbrăcate pe păpuși de mărime 60 cm. — Aceste păpuși s'au spus spre vedere publică în galandarul firmei Orendi din Tergul grăului — Corso, casa bisericeii — Joi, Vineri și Sâmbătă 14/27, 15/28 și 16/29 Iulie a. c.

La manevre. Cele două batalioane ale regim. Nr. 50 de infanterie din localitate și un batalion din reg. Nr. 2 au plecat ați la orele 4^{1/2} dim. spre Făgăraș. Batalioanele vor dormi ați în Vlădeni. Soldații noștri vor sta până pe la mijlocul lui August în Făgăraș și apoi vor porni în manevre spre Mediaș. În Ardeal anul acesta se vor ține manevre de corp. Batalioanele noastre nu se vor întorce la Brașov, decât pe la mijlocul lui Septemvrie.

Un atentat contra Sultanului. Vineri după serbarea Selamlucului în Constantinopol, Sultanul Turciei, în momentul când voia să se înapoieze dela moscheea Hamidje la palatul său, a fost obiectul unui atentat ca o bombă. Din norocire *Sultanul și suita sa au rămas neatinși*. Explosia bombeii, aruncată pe piața din fața numitei moschee, a fost grozavă și a ucis 22 de persoane și a rănit grav pe alte vre-o 30 persoane. Explosia s'a întâmplat în momentul în care Sultanul a apărut pe porța moscheii. În acea clipă trecuse o trăsură elegantă, în care se aflau doi străini. Se pare că mașina infernală, încărcată cu dinamită, era ascunsă în trăsură și că acolo

i-s'a pus foc. Trăsura cu cei doi străini a fost prefăcută în mii de bucăți, împreună cu alte trăsuri ale Curții. Întorcându-se la palat, Sultanul trecând prin fața pavilionului, unde se aflau diplomații străini, a arătat spre cer, ca și când ar fi voit să spună: »Dumnezeu m'a scăpat.«

Atentatele Grecilor contra Românilor macedoneni continuă. Săptămăna trecută s'a săvârșit érași mai multe atentate contra unor vrednici români din Macedonia. Frații Ghiță și Chicea *Celea* au fost aflați uciși lângă satul bulgar Gramaticova-de-jos. Lângă trupurile lor s'a găsit o scrisoare în limba greacă, adresată comunității române din Gramaticova de nișce bandiți greci, prin care aceștia amenință pe Români cu moarte în cazul când nu vor îmbrățișa elenismul.

Dilele trecute un atentator necunoscut a tras cinci focuri de revolver în una din stradele Têrnovei, comună românească de lângă Bitolia, asupra d-lui Dr. Pericle Pucerea, fostul director al liceului român din Bitolia. Din norocire d-l Pucerea a fost rănit numai la brațul stâng. Atentatorul a fugit.

Joia trecută doi indiviți din partidul grecoman au tras 4 focuri de revolver la casa d-lui Nic. Petrașincu, fruntaș român și membru marcant în Eforia și Epitropia Crușova, pe când se găsea la masă cu familia sa, fără însă a răni pe cineva. A doua și reprezentanții comunității române cu preoții în frunte au dat o petiție la autoritatea locală, protestând în contra atentatelor grecomanilor și declarând, că viața lor este în pericol.

Școli noue în România. Ministeriul român al instrucțiunei a decis să înființeze la toamnă 2 școli normale (pedagogii) superioare de gradul al II-lea. O școală de acest fel se va înființa la Galați în locul desființatei școli normale, și va avea de scop formarea de institutori (învățători) cu cunoștințe generale. A doua școală se va înființa pe lângă asilul »Elena Dómna« din București.

Oprirea importului de vite în România. Parte din comitatele ungare fiind infectate de variola ovină, direcția sanitară română a interzis importul în țară a cornutelor mărunte și a produselor brute provenite din aceste localități contaminate. Importul porcilor și al produselor brute este permis numai din cele 16 comitate rămase neatinse.

Din Sibiu ni-se scrie: Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din Sibiu«, condus de principiile datorinței de recunoștință față de bărbății săi vrednici, a decis să procure pentru localul Reuniunii chipul în uleu al mult regretatului *Dr. D. P. Barcianu*, fost vice-preșident al Reuniunii. În scopul acoperirii cheltuielilor s'au făcut următoarele dăruiri: Pantaleon Lucața, president; Ioan Chirca, vicepresident; Victor Tordășeanu, secretar, Petru Ciora, cassar, P. Draghitsu, și I. I. Lăpădat, membrii în comitet; Oprea Ste-flea, bibliotecar; Grigore Pletosu, prof. (Nă-săud); Pompiliu Banda inv. (Roșia-săs.); Dr. Iosif Blaga, prof. (Brașov) fie-care câte 1 cor., și Andrei Bârseanu, prof. (Brașov) 2 cor. Aceia pentru cari Dr. Barcianu mult a jertfit din știința sa, doritorii de a dăru pentru chipul lui, să trimită obolul lor la adresa secretarului Victor Tordășianu în Sibiu.

D-l Dr. Ioan *Fruma*, avocat în Sibiu, s'a înscris membru pe viață la »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«, cu taxa de 50 cor.

Distincțiune. Parochului gr. or. Ioan Gramatovic din Frătăușul-nou (Bucovină) i-s'a dat medalia de onoare pentru serviciu credincios de 40 ani.

Pentru masa studenților români din Brașov a contribuit d-na *Elena Craioveanu* în memoria fericților Ioan și Vasile Craioveanu suma de 10 cor., și d-l *George Ne-gușiu*, din prilejul încetării din viață a soției sale Reveica suma de 10 cor. Primescă pioșii donatori cele mai căldurose mulțămite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.*

Pată în sôre. Astronomii au observat zilele aceste o forțe frumoasă pată în sôre. Numai în diametru pata măsoră 74,000 km, ér întinderea pe care o ocupă pe sôre e de 3 miliarde 2030 milioane de km. pătrați. Pata s'a vădut până la 10 Iulie. Cel care a privit această, a putut vedé limbă uriașe de foc străbătând masa. Marile călduri din anul acesta par a fi legate de această pată.

Temeri de nouă turburări la Odesa. Diarul engles »Standard« este informat din Odesa, că se arestéză acolo cu duimul, ómeni intelectuali, precum medici, advocați, ingineri, diariști și industriali. Domnesce teróre și é temere de noué tumulturi.

Rectificare. Suntem rugați a da loc următoarei rectificări: »În Nr. 149 al diarului D-V. se cuprinde în raportul despre »Teatrul în Zêrnești« un pasagiul în care se dice, că »unul din preoți — deși rugat — a refusat a vesti poporului, că s'era se va petrece în această comună un eveniment cultural«. Ceea-ce se afirmă în acest pasagiul, nu correspunde adevérului. Cei-ce au aranjat reprezentația nu numai că n'aurugat pe nici unul preoții locali să vestescă această poporului în biserică, ci au socotit că astfel de vestiri nici n'au loc în biserică. Adevérul e, că améndoii preoții zêrneșteni au manifestat cel mai viu interes pentru reprezentația aranjată de tinerime și totă inteligenta zêrneștenă fără deosebire și-a dat concursul, ca succesul să fie asigurat. Téma de un fiasco o puteau avé numai aceia, cari nu cunoscneau propaganda făcută de tinerime... P. D.« Am dat loc, acestei rectificări adaugând din parte-ne că pasagiul cu pricina s'a str-curat în raport fără intenția de a bănui séu atinge pe cineva, și că — după cum ne-am convins în urmă, — acel pasagiul se întemia pe o informațiune greșită, — ceea-ce înși-ne voiam să rectificăm.

Dame invidioase țin secret că laptele de castraveți a lui Balassa este cel mai bun și sigur cosmetic, care nu este vătă-mător nici celui mai sensibil teint. Pentru calitățile sale eminente a fost premeiat la expoșițiile din Paris și Viena cu medalia de aur. Cosmeticul acesta este un articol de toaletă indispensabil înainte de a merge la baluri, teatru și promenadă, și în deosebi pentru conservarea teintului contra sôrelui și vântului. Se află în farmacie cu sticla 2 cor. Trimite cu posta C. Balassa farmacist, Budapest Erzsebetfalva.

Despărțământul Mociu al »Asociațiunei«

(Adunarea cercuală. Petrecere.)

De pe Câmpie. Iulie 1905,

Duminecă în 23 Iulie a. c. despăr-
țământului Mociu al »Asociațiunei« și-a
ținut adunarea cercuală în biserica româ-
născă din Mociu. Despre decursul acestei
adunări imi iau voie a raporta în colónele
valorosului nostru organ de publicitate
»Gazeta Transilvaniei«.

Era după órele 2 p. m. Intreb unde
și la câte césuri are să se țină adunarea?
Așa umblând trec pe lângă biserica româ-
născă, o biserică ce servește spre laudă
poporului și mai ales conducătorului său,
părintelui preot C. Ciuca. Aici întilnesc o
grupă frumoasă de țărani. Li întreb pen-
tru-ce s'au adunat aici, și primesc răspun-
sul, că așteptă domni să vină la adunare.
M'a impresionat plăcut acest răspuns, și
am înțeles, că au un preot, care își pri-
cepe chemarea și că a instruat poporul
despre scopul frumos al »Asociațiunei«.

Pe la órele 4 s'a ținut adunarea cer-
cuală sub presiul părintelui preot Ión
Bozac. D-sa în cuvinte spuse la înțelesul
poporului a arătat cum trebuie să lucrăm,
ca să ajungem măréta țintă a »Asociați-
unei«. Vorbirea de deschidere a d-lui pre-
ședinte a fost mult gustată de ascultători,
cari la stîrșit au și isbucnit în frenetice
strigări de »să trăiescă«.

După cuvântul de deschidere au ur-
mat rapórtel secretarului și cassarului.
Din acestea am luat cu plăcere la cunos-
cință activitatea consciențioasă a comitetu-
lui. Am aflat, că în decursul anului s'a
comandat pentru 14 comune de pe teritoriul
despărțământului, diarul »Gazeta Transilva-
niei« numărul de Dumineca, pe care are
să-l dea respectivul preot din comună țê-
ranilor spre citire. Tot odată am aflat, că
suma fondului pentru I-a bibliotecă popo-
rală a ajuns la circa 80 cor.

Basă la acest fond a pus acum sunt
trei ani d-l avocat Dr. Amos *Frâncu*,
care a cerut ca această cea dintâi biblio-
tecă să pórte numele regretatului *Grigore
Maior* fiu al Câmpiei. Acesta a cerut-o d-l
avocat, pentru-ca să se lățescă și în po-
porul de rënd numele aceluia, care așa de
mult s'a străduit, ca să pună în aplicare
bibliotecile populare. Acesta bibliotecă se
va puté pune încă în anul acesta la dis-
poziția țêranilor din Mociu, căci fondul cu
ajutorul venitelor petrecerei de séră, care
s'a aranjat în favorul acestui fond, a ajuns
la suma de circa 150 cor.

Am fost forțe plăcut impresionat de
atențiunea, ce a dat-o însuși poporul în
întreg decursul ședinței. Momentul cel
mai înălțător, care póte servi de școlă
chiar însăși inteligenței, a fost cu privilegiul
înscrierii de membrii noi. Iti crescea ini-
ma când vedeai cu câtă dragoste pășia rënd
pe rënd câte un țêran inaintea casarului
de a contribui cu dinariul lor, la înainta-

»Ce mai faci tu, Aurico? Mă mai
cunosci?»

Ea se uită drăguț, zimbesc și-și lasă
capul în jos.

»Vino încóce, vino la mine să-ți dau
ceva.«

— »Mă duc să chem întâiu pe *Mali-
ola* și pe *Lica*.«

— »Dér unde e *Marióra* și *Rica*?«

— »Colo la *glópă*.«

— »Și ce fac ele acolo?«

— »Se jócă.«

Și repede ca o păserică plecă într'un
suflet.

Amintiri de demult imi treceau prin
minte și ca nișce miresme se risipiau în
liniștea tristă a odăii. Pe-un colț de fe-
reștră se juca un mănunchiu de raze oste-
nite și se risipeau pe o iconiță a maicei

Domnului. În fața ei era atîrnată o can-
delă veche și fără voie imi aduseiđ aminte
de bunica. Parc'ó vedeam turnând unt-de
lemn și aprindéndu-o. S'a dus și ea, s'a
dus cu poveștile ei.

Parc'ó vedeam lângă vatră pe-un
scăunel, tot făcéndu-și de lucru cu un
tăciune. Și cum stam așa cu sufletul pier-
dut, ca un murmur de departe imi picura
în minte povestea, pe care mi-o spunea
ea de atâtea ori:

»A fost odată o móră și la móră
asta era un morar și morarul avea o fată
frumoasă și cu ochii de șarpe.«

Și eu o întrebam atunci:

— »Așa-i că șérpele mușcă, bunico!«

— »Firesce, decă-l necăjesci!... — și
apoi își reluă firul.

»Și fata asta era voinică mai ca

un fecior și ședea într'o colibă pe malul
unei ape mari. Și avea ea un cin (luntre)
cu care trecea dincolo pe ómenii călătorii.

Și a trecut ea mulți ómeni. Și toți
ómenii tăceau și se uitau la ea și nu le
da mâna să-și casce gura, să-i dică vre-o
vorbă. Rémăneau muți de frumusețea ei
și nu făceau alta, decât se uitau și zăpă-
ciți cum erau, când ajungeau la mal își
uitau și să-i mulțumescă.

Intr'o nópte frumoasă cu lună a venit
un fecior îmbrăcat în haine scumpe, era
un fecior de craii luntreia ásta. Și au por-
nit ei améndoii cu feciorul. Feciorul de craii
n'a putut să se rabde să nu-i spue:

»Ca o đină ești tu de frumoasă.«

Fata cică a închis ochii și n'a đis ni-
mic. El i-a luat mâna în mâna lui și fata
n'a đis nimic. El a sărutat'o și fata a

ametiș și i-a scăpat lopata din mână. Și
luntrea s'a pornit la vale și ei fericiti, cum
erau, nici n'au mai vrut să scie și s'au dus,
s'au dus și se duc mereu și în điuă de
astăđi.«

Și ca un murmur ușor imi picura în
minte povestea asta, pe care mi-o spusese
bunica de-atâtea ori.

Ușa de la pórta se trânti și pe prag
răsărira cele trei nepóte, ținéndu-se de
mână. Sfioșe să uitară la mine, se uitară
una la alta și apoi fuga își ascuseră fe-
țele în póla mamii lor.

Aurica rămase singură, se apropie
ușor de mine pe la capul canapeli, veni
ușor pe lângă canapea și imi puse mâna
pe genunchi. Iși fixă ochii, în ochii mei
și mă întrebă, așa cum sciu să întrebe
copiui:

Cei mai excelenți profesori și mediei
il recomandă ca remediu cu efect
piratie, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat **Convalescentilor**
după influență. — Sirolinul promovéză apetitul și face să creasó greutatea corpului, depártezá tusa și flegmă și face
se încetéze asudarea de nópte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia să
capétă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provédută cu firma de mai jos

Sirolin

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvițera.)

rea mărețului scop ce-l urmărește »Asociațiunea«. Am aflat, că unul diu acești țărani, care s'a înscris ca membru ajutător, ar avea familie grea și se susține numai din lucrul mânilor sale. Câtă dragoste de nem și de înaintare poate zăce în pieptul acestui brav Român! Despre acesta cu adevărat s'ar putea dice: A dat mai mult decât toți!

Nu tot aceste cuvinte de laudă se pot dice și despre inteligență. Ea a fost în număr mic reprezentată. Nu mă pot împăca cu ideea, că țeranilor, cari cu atâta dragoste au venit 'să ia parte, nu li-s'a ținut o prelegere populară. Oare se nu se așteptă unii, care se-și ia atâta osteneală, ca să lucreze o disertație?

După verificarea rapoartelor și după-ce s'au ales reprezentanții la adunarea generală a »Asociațiunei« în persoanele domnilor: Andrei Vodă preotul Ormenișului și Ioan Dan medic în Mociu, adunarea se încheie cu dorința, ca pe viitor comitetul să fie invitat în vre-o comună de pe teritoriul acestui despărțământ.

Séra a fost petrecerea. Deși după prânț venise o ploie, care îngrijase puțin pe aranjeri, totuși public a fost destul. A fost o petrecere foarte drăguță și animată. Așa că și streinii, cari din curiozitate au venit să privească cum sunt petrecerile românești, ne-au admirat și și-au exprimat mirarea cum scie inteligența română să se aștepte bine cu poporul, care încă a fost reprezentat la petrecere.

În pauză a cântat muzica delectând publicul cu piese românești. N'au lipsit nici toastele, al căror șir l'a deschis părintele Ciuca.

Tineretul însuflețit de sunetul viorelor, în tact ușor s'a legănat în dans până ce s'orele, al țilei domn, l'a surprins dansând mereu. Atunci s'a depărtat din sala de dans, ducând cu sine multe suveniruri plăcute de la petrecere.

Dlc.

Teatru român la Făgăraș.

Brașov, 27 Iulie 1905.

Cetitorii noștri sciu, că am însoțit la 16 Iulie pe Zaharie Bârsan la Zărnesci. La o săptămână după aceea l'am însoțit și în drumul său de apostolat artistic la Făgăraș.

Tinerimea română din Făgăraș a luat hotărârea să aranjeze la 23 Iulie o producțiune teatrală, invitând spre acest scop pe Zaharie Bârsan.

Va veni un timp, când vr'un cercetător al istoriei noastre culturale va căuta date despre mișcarea teatrală la Românii ardeleni, interesându-se cu deosebire de reprezentațiunile date de Z. Bârsan, primul artist dramatic al nostru, care a făcut studii speciale în arta sa. Pentru cercetătorul ce are să vie, aceste dări de seamă vor fi poate utile.

Z. Bârsan are norocul, că din kolegele sale de la conservator două artiste

drăgălașe i-au dat în vara acésta gentilul lor concurs. D-șora Marióra Voiculescu, astăzi angajată la teatrul național, a fost cu Bârsan la Sibiu și Brașov, ér d-șora Lucia Calomeri, înainte de a pleca pentru completarea studiilor sale în Italia, s'a repețit din Predeal, unde se află în vilegiatură, la Zărnesci și Făgăraș.

Duminecă la orele 4½ dimineața am plecat cu un landauer spre Făgăraș: Bârsan, d-șora Calomeri, mama sa, d-na Ciurcu și eu. O di admirabilă ne-a favorizat călătoria. În Vlădeni stația obișnuită. Părintele Zorca și d-șora, împreună cu drăgălașa d-șora Jenica ne-au primit și ospătat, cum numai ei sciu să primescă. Imposibilități cu buchete de flori din grădina bine îngrijită a părintelui Zorca cu greu ne-am despărțit pentru a ne urma calea.

Impresiile d-șorei Calomeri, care afară de drumul la Zărnesci, nu mai călătorise în Transilvania, erau din cele mai bune. Regiuni frumoase, sate regulate, omeni primitori, preoți culți. Nu putea în de-a-juns să se mire, că pe la noi există comune cu populație curat românească. Ea își închipuia altfel.

Am sosit la 2½ p. m. în Făgăraș, unde eram așteptați cu brațele deschise. Sufletul aranșorilor, d-l M. C. Jiga directorul »Furniceii« și prieten de pe timpul când era la Brașov, ne asigură îndată de prospectele cele mai bune pentru de séră.

Și nu ne-am înșelat. Sala de la hotel »Paris« (Sorea) s'a dovedit prea mică pentru afluența publicului. Tota elita românească din Făgăraș, în frunte cu poporul vicecomite Belle și vicarul Macaveiță, advocați, preoți, proprietari, funcționari din Făgăraș și împrejurime au ținut să asiste la reprezentația aranjată de inimosa tinerime. O cunună de d-șore și domnișore, care de care mai încântătoare erau de față. Dér nu numai Românii, ci și dintre Sași și Maghiari au venit mai mulți la teatrul românesc.

Și în Făgăraș simțim artistic se cultivă cu îngrijire. Aici există o veche societate de diletanți »Progresul«, care din incidentul reprezentației lui Bârsan de sigur își va lua îndemn pentru un nou avânt.

Firește toți erau curioși a vedea o reprezentație pusă în scenă de artiști profesionali, eveniment atât de rar la noi. Și așteptările Făgărașenilor au fost satisfăcute pe deplin.

S'au jucat piesele, pe cari le-am vădit și la Zărnesci: »Marinarul« de Theuriet, »Greva fierarilor« de Coppée și »La Turnu-Măgurele« de V. Alexandri. D-șora Calomeri a declamat afară de aceea »Mortea lui Fulger« de Coșbuc.

»Greva fierarilor« am vădit-o acum pentru a treia oară predată de Bârsan. Pot să dic, că o creațiune artistică mai deservită nu mi-s'a dat să ved. Artistul întru atâta s'a sciu identifică cu fierarul oîstit și sîrguincios, solidarizat în grevă

cu derbedei leneși și bețivi, emancipat de sub teroarea solidarității criminale sub presiunea miseriei soției și copiilor — apoi devenit ucigaș în exasperarea sa și în sfârșit tîrit înaintea tribunalului, unde își face istoricul crimei... încât uii, că ai înaintea ta pe artistul și verși lacrimi împreună cu omul oropsit. — Publicul urmări nuanțele sbuciumului sufletesc al fierarului cu respirația oprită și strigătele de »să trăiescă« nu mai voiau să înceteze, când Bârsan a terminat.

Tot așa de bine s'a achitat Bârsan în »Marinarul« de rolul său dublu și în »Turnu-Măgurele« de rolul lui Horcea.

D-șora Calomeri a sciu să interpreteze cu căldură rolul Teresei din »Marinarul« și pe al surorii de caritate din piesa lui Alecsandri, culmea succesului l'a atins însă prin declamarea poeziei lui Coșbuc. Poetul nostru cu greu va mai fi având un interpret atât de deservit, ca pe d-șora Calomeri.

Rolul scurt al doctorului în piesa lui Alecsandri l'a avut d-l învățător Berescu, ér sufler a fost d-l Păcală.

După reprezentație a urmat dans. Cadrilul a fost dansat de 50 părechii. Am rugat pe un prieten, să-mi facă o listă despre d-șorele și domnișorele prezente. M'a refuzat, motivând că se teme să nu omită pe vr'una și să producă supărare.

Restaurateurul Sorea, cunoscut și la Brașov, și-a dat totă silința a mulțumi pe numeroșii oșpeți, ér bandalăutarului Rusu a fost la înălțime.

— st. —

Album

de broderii și țesături românești.

Cee-ce reprezintă cunoscutul album artistic de ornamentică română al reuniunii agricole din Sibiu în mare, ne înfățișează în mic »albumul de broderii și țesături românești« compus și editat de d-șora Minerva Cosma din Sibiu.

Acest album din care am primit un exemplar la redacție și care se prezintă în toate privințele ca o lucrare cu mult gust în iscusință executată, conține ca introducere un apel al comitetului »Asociațiunei pentru literatura rom. și cultura poporului român«, prin care sunt rugați toți prietini propășirei culturale a poporului nostru, să răspundă în cercuri cât se poate mai largi acest album întocmit de d-șora Minerva Cosma cu deosebită îngrijire și pricepere pentru usul practic și în scopul de a păstra și a populariza modele originale de cusături și țesături românești prezentând — cu abatere de la procedeele altor publicațiuni de asemenea natură — nu numai aspectul exterior și întréga structură a modelelor și dând prin acésta țeranilor noastre toate înlesnirile de a le înțeleg și în lucrările lor.

Într'adevăr minunatele modele de broderii și țesături tipărite în colorile vii originale de pe cele 21 de tabele în cvart

mare, ne prezintă tot ce se poate mai frumos din arta țerancei române de prin toate ținuturile. Pe lângă reușita alegere a acestor modele, este cu deosebire ieftinătatea albumului, care face cu puțință răspândirea lui în cercuri cât mai largi, chiar și ale țerancelor noastre, doritoare de a se folosi de el în lucrările lor, prețul unui exemplar fiind numai de 16 corone, pentru România 20 lei.

Albumul, care este proprietatea d-nei Maria Cosma, se poate comanda la biroul Asociațiunei în Sibiu (Nagy-szeben Str. Morii 6), care va întrebuița eventualul profit pentru procurarea și distribuirea gratuită a albumelor în comunele românești dela țera.

Expoziție de pome în Mercurea.

În urma apelului adresat de comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu« în cauza aranjării expoziției de pome, struguri și derivatele lor, în opidul Mercurea, protopresbiterul tractului Mercurea Avram Păcurar și a convocat fruntașii din localitate și din comunele vecine la conferență, ce s'a ținut la 8 Iulie n. c.

La conferență au participat protopresbiterul Avram Păcurar, Dem. Vulc, director de bancă, Dr. Ghiță Măcelar, Dr. Nicolae Schiau, ambii advocați; Ioan Blaga, George Muntean, Elie N. Petruț, Ilie Floaș, și Nicolae Simulescu, toți din Mercurea; Ioan Serb din Poiana; Ioan Cosma din Mudoș, Vasile Greavu din Gârbova; Dum. Ivan, june din Dobârca, și Ioan Sava din Jina.

Conferența a numit president ad hoc pe părintele protopresbiter Păcurar, ér notar pe învățătorul N. Simulescu.

Propunerea comitetului central al Reuniunii dn a aranja espoziția de pome în Mercurea, a fost primită cu multă însuflețire de conferență.

Hotărâre s'a luat ca espoziția să țină în zilele din 27—30 Octomvrie n. c., și ca pe lângă pome, struguri și derivatele lor, la espoziție să se primescă și produse din toți ramii de economie.

Membrii din Mercurea, prezenți la conferență, formeză comitetul aranșator local cu însărcinarea de a pregăti și duce la îndeplinire lucrările necesare pentru espoziție.

Pe lângă comitetul aranșator amintit s'a alcătuit și un comitet de dame sub conducerea d-nei Agnes Dr. Măcelar n. Cristea și a d-nei Marina N. Serb din Poiana, cu gustul lor nedisputat să facă pe adevărații organizatori ai espoziției.

Pentru-ca buna reușită a espoziției să fie asigurată, s'au instituit agenturi numărându-se de membrii ai acestora pentru comuna Apoldul-sup.: Bas. Necșa, Dem. Ivan și Dem. Iridon; pentru Apoldul-sup.: I. Orăștean, I. Lazar, I. Preda, N. Fărcașiu și Dem. Orăștean; pentru Ludoș: I. Cosma, I. Popp și I. Oltean; pentru Am-

de-atâta viață. Dumnezeu l'a ascultat și l'a trecut în lumea cealaltă, dér numai o di l'a ținut în grôpă și l'a înviat.

Atunci Dumnezeu ci-că i-ar fi dis: — Te-am lăsat să trăiesci șapte sute de ani și în grôpă te-am ținut numai o di; spune-mi acum cum ți-s'a părut viața, cum ți-s'a părut mórtea?

— »D-șore, D-șore!« ar fi răspuns omul; »șapte sute de ani am trăit și mi s'a părut c'am intrat pe-o ușe și am eșit pe alta, și numai o di am fost mort și și-acum mi-e amară gura de ghințura morții...«

— »Și-acum ce alegi între amândouă«, întrebă Dumnezeu érași.

Și omul răspunde:

— »Lasă-mă să trăiesc, D-șore!«

Și după-ce povestea asta imi trecu prin minte și se sfârși, mă apropiă de sora-meă, și cu sărutările mele îi svântăii lacrimile din ochi și-i dusei:

— Aprinde lampa!

Z. Bârsan.

— »Unde-ai fost Tale?«

Celelalte două se desprinsă de lângă sora-meă și se apropiară și ele. Încet, încet, ca nisce pisicuțe se urcară pe canapea, în picioare, și începură să se jöce cu përul meu, cu urechile, cu nasul, cu gura. Cea mai mică mi-se trudea între genunchii, tot cercând să mi-se urce în pölă. Eu mă lăsam în voia lor și sufletul mi-se odihnea desmierdat de ele.

Marióra mă cuprinse cu mânuțele de după gât și-și lipi obrazul ei cald de-al meu. Aurica tot cerca să-i desfacă brațele și vedënd că nu pöte, îi duse:

»Fugi de aici, că pe tine nu te fațe untiu aftoliță.«

— »Ba mă fațe.«

»Ba nu te fațe, că ești plea mică.«

»Ba mă fațe.«

Și în timp ce se certau ele, mă stringeau tot mai tare de gât. Rica se svicolia între genunchii mei și gângăvea într'una, ca și când ar lua parte la certă. Și Aurica duse éra:

— »Pe tine nu te fațe, că ești plea mică.«

— »Ba mă fațe«, strigă Marióra, gata, gata să plângă și aplecându-se bine spre mine:

— »Așa... mine... fațe... aftoliță?«
— Așa drăguța, așa. Am să te fac și pe tine și pe Aurica, pe amândouă am să vă fac.«

Și Aurica sări cu gura:
— »Pe mine să mă fați cocónă și pe Malióla slusnicuță, că Malióla e mai mică.«

— »Eu... cónă... eu«, îngână cealaltă. Le-am luat în brațe atunci și le-am sărutat, le-am sărutat până au început să plângă.

Sora mea înduioșată luă pe Marióra în brațe și o duse în fața unui portret....

— »Uite... uite... cine e ăsta... cine e?«

Copila cu ochii pe portret se opri din plâns și se uită pierdută și pe fața ei se risipi o umbră de jale.

— Cine e Marióra, cine?

Și copila, ascundându-și capul la sînul mamesii, îngână:

— »Tata?«...

Și o întrebă eu atunci:

— »Unde e tată-tău?«

Și ea tristă, pöte fără să scie de ce, imi răspunde:

La glöpă. —

Nóptea se lăsase prin ferestrele deschise și-și risipise întunerecul prin odaie. Liniștea coboria din depărtări adusă par-că de valuri ușore.

Și érași amintiri de de-mulț mă încercară. Și cum era întunec în odaie, par-că așteptam să aprindă cine-va candela de la icónă. Și bunica imi veni ér în minte și ér o poveste a ei, ca un murmur ușor venit de departe imi picură în minte.

Spunea c'a fost odată de mult un om, pe care Dumnezeu l'a lăsat să trăiescă șapte sute de ani. Și a trăit omul, până i-s'a urit. Și după șapte sute de ani, omul ostenit a început să se röge lui Dumnezeu să-l ia de pe pământ, că i-s'a făcut silă

naș: I. Predovicî; pentru Dobârca: N. Ivan, inv. I. Nedela și N. Beju; pentru Reci: D. Munthiu și Ig. Filip; pentru Gârbova: R. Pop, Vas. Greavu și I. Cârpeniș; pentru Cărpiniș: Cornel Munteau, I. Munthiu și I. Popa; pentru Jina: D. Panfloiș, I. Sava și I. Străulea; pentru Poiana: I. Șerb, A. Șerb, N. Dobrotă, I. Dobrotă, R. Vraciu, Dum. Șufană și I. Vlad, jun., ér pentru Rod: Vas. Dobrescu, I. Moga și Dion. Iuga.

Pentru zilele, în cari va fi deschisă expoziția, se proiectează a se ține în Mercurea diferite întruniri și serbări, ca astfel puțință să se dea tuturor de a o cerceta.

Intre astfel de împrejurări nutritive prerața, ca a 4-a expoziție de pome, ce Reuniunea noastră agricolă o aranjază, nu va rămâne cu nimic înderțul celor 3, aranjate în Seliște, Sebeșul-săs. și Sibiu. „Dumnezeu vede“!

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului XXV (*Ludoș*) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se convocă prin acesta pe ziua de 6 August st. n. a. c. în *Bogata de Murș*, și se invită toți membrii „Asociațiunii“ și iubitorii și sprijinatorii culturii poporului român.

Căpușul de câmpie, la 25 Iulie st. n. 1905.

Vasilie Suciu
directorul despărț.

Mulțamită publică.

Precum s'a publicat în colónele acestui prețuit diar, representația teatrală aranjată în 16 Iulie a. c. de tinerimea română din Zărnești cu concursul artistului nostru Zaharia Bârsan și al d-rei Lucia Rosand (Calomeri), absolventă a conservatorului din Bucuresci, a avut un succes strălucit atât moral, cât și material.

Ne ținem de strînsă datorință a esprima și pe calea acesta satisfacția noastră cordială d-lui Bârsan și d-rei Rosand pentru onorificul concurs și pentru plăcerea artistică, ce au procurat-o publicului nostru prin escelentele lor prestațiuni.

Exprimăm tot de-odată și frățesca noastră recunoștință și mulțamită atât publicului român zărneștîn, cât și mai ales celui din comunele învecinate Tohanul vechiu, Tohanul nou, Poiana mărului și Bran, care într'un mod neobișnuit de călduros au urmat apelului nostru și ne-au ajutat, ca să eșim cu onoare din înțepinderea noastră culturală românească. Întrunirea atâtor frați din loc și din împrejurime ne-a cășunat o bucurie cu atât mai mare, cu cât de astădată numeroasă colonie de inteligenți străini din Zărnești a ignorat aproape cu totul invitarea ce i-am adresat-o... La rëndul nostru este, ca să ne revanșăm la timpul său prin participarea noastră la întreprinderile culturale ale fraților din comunele vecine amintite.

Pentru suprasolviri și oferte maritimose exprimăm mulțumită următorilor d-ni: I. Sa cavalier Ioan de Pușcariu 5 cor., P. Cuv. Sa Archimandritul Dr. Ilarion Pușcariu 2 cor., adv. N. Garoiu 6 cor., adv. Dr. E. Dan 10 cor., G. Guiman 2 cor., I. Guiman 1 cor., I. Pușcariu 1 cor. (toți trei din Poiana-mărului), inv. N. Spérochez 1 cor., notar I. Vodă 2 cor., măsar I. Gârniță 60 b., medic Dr. O. Hámorsky 1 cor., v-notar G. Nastea 2 cor., inv. Br. Tipeiu 80 b., par. II. Plotogea (Tohanul nou) 60 b., par. G. Babeș (Sohodol) 1 cor., Nic. Grozea proprietar (Tohanul vechiu) 2 cor., Val. Ionică cancellist pret. (Bran) 1 cor., d-na G. Moșoiu (Zărnești) 2 cor., Galact. Șofar, pădurar. (Zărnești) 2 cor. și Ioan Comșa, comerc. (Zărnești) 2 cor.

Zărnești, 24 Iulie 1905.

Tinerimea română.

Producțiuni și petreceri.

Reuniunea meseriașilor din Seliște aranjază Duminecă în 30 Iulie st. n. a. c. o petrecere de vară la „Netedu“. La cas de timp nefavorabil se va amâna. Prețul de intrare benevol. Invitări speciale nu se fac. În pauză se vor juca jocuri naționale.

Comitetul despărțământului „Reghin“ al „Asociațiunii“ aranjază Joi în 10 August din incidentul adunării generale a despărțământului, o petrecere în pavilionul

de vară din promenada orașului. Prețul intrării de persoană 2 cor., de familie 4 cor. În pauză se va juca „Romanul“ și „Bătută“.

Tinerimea română de sub pòla munților apusenî aranjază în 6 August st. n. o petrecere în *Ighiu* (grădina d-lui Kiss Bálint). Intrarea de persoană 1 cor. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea fondului despărțământului „Alba-Iulia“ al „Asociațiunii“.

Tinerimea română din *Bogata de Murș* aranjază în ziua de 6 August o petrecere de vară. Venitul curat e destinat în favorul școlii gr. cat. din loc. Intrarea de persoană 1 cor. 60 b., de familie 3 cor.

Situațiunea agricolă la noi.

Din raportul ministerial dela 15 Iulie n. c.

În jumătatea primă a lunii Iulie au cădut adese-ori ploii peste jumătate din țără, timpul a fost furtunos, s'au întâmplat rumperi de nouri și în unele locuri a cădut grindină, cari au causat pierderi considerabile. În comitatele Bihor, Bichiș, Ciongrad, Arad, Cianad, Baci-Bodrog, Torontal și Timiș, mai departe în comitatele dincolo de Dunăre: Baranya, Tolna și Somogy, în fine în comitatele din stânga Dunării: Strigon, Nitra, Hont, Barș și Pöjon, au domnit în ultimele două săptămâni secetă și nădufuri, cari au stricat mult plantelor, între aceste și grăul de toamnă și de primăvară.

Seceta acesta a fost greu de suportat și de plantele de săpat, de vii și de pome. Îndeoseci cucuruzul a suferit mult în regiunile Tisei, Murșului, Crișului și în parte întră Dunăre și Tisa și ici-colo și în regiunea dincolo de Dunăre, anume unde nu a plouat de timp mai îndelungat.

Napii, cartofii, tutunal, hemeiul, curechiul și otava au trebuință de plóie, și decă seceta ar fi de durată, rezultatul recoltei are să fie mult mai slab de cum se spera mai înainte.

Resultatul recoltei rapiței este slab mijlociu atât cuantitativ, cât și calitativ. Cucuruzul pòte să dea o recoltă bogată, dăoa vor urma ploii; la d-na contră, ori-cât s'a desvoltat în paiu, rodul și grăunțele vor rămâne fórte mult înderët în desvoltare.

Cartofii au suferit în lipsa de ploii acum încep a suferi și legumele și curechiul; de asemenea fasolea și celelalte păstăioșe. Meiul și hrîșca prosperază bine.

Cânepa în părțile sudice s'a recoltat cu bun rezultat, în părțile nordice a rămas mică. Inul în partea cea mai mare a țării s'a desvoltat bine. Hemeiul se desvoltă puternic, totuși și el începe a simți lipsă de plóie. Napii de zahar și de nutreț se desvoltă în cea mai mare parte satisfăcător, totuși și ei au trebuință de plóie în partea cea mai mare a țării.

Nutrețurile artificiale, anume luțerna și trifoiul, au dat o recoltă mai bună la coșitura a doua, decăt la cea dintâi; măzărîchea deasemenea a dat o recoltă bună. Cucuruzul de nutreț și mohorul se desvoltă bine. Iarba liveșilor a fost mult împiedecată în creștere prin seceta din săptămânile ultime. Pășunile au trebuință de plóie.

Asemenea au trebuință de plóie viile și pomii a căror recoltă s'a redus mult prin seceta îndelungată.

NECROLOG. Subscriși cu adencă durere aducem la cunoștința tuturor rude-niilor, amicilor și cunoșcuților, că prea iubitul nostru tată, socru și bunic **Moise Moșoiu**, proprietar, membru pe viață al „Asociațiunii pentru lit. și cult. pop. român“, fost președinte și epítrop, membru în comitetul parochial precum și membru în reprezentanța comunală, și ani îndelungați fost primar comunal, și-a încheiat după grele suferințe frul vieții sale laborioșe, sacrificate atât binelui familiei, cât și al deapropelului său, astăzi Mercuri, la 5 óre d. a., dându-și sufletul său nobil în mâinile Creatorului său protegător, împărțit cu sf. Taine, în al 76-lea an al etății și al 8-lea an al vèduvie sale. Rămășițele pămêntesci ale iubitului și neuitatului rēposat se vor depune spre eternă odihnă în cripta familiară din cimiterul bisericii

gr. or. din Tohanul-nou Vineri, în 15 Iulie st. v. a. c. la órele 3 p. m.

Tohanul-nou, 13 Iulie st. v. 1905.

Fie-i țărina ușoră și memoria etern binecuvântată!

Dr. Ioan Moșoiu avocat în Brașov, Traian Moșoiu căpitan în Ploesci la batalionul 9 de vênători, Aurelian Moșoiu profesor la liceul din Ploesci, ca fii; Maria Popa n. Moșoiu, Paulina Ionică n. Moșoiu, ca fiice; Iacob Popa notar cerc. în Branul de jos, Sabin Cerbu preot gr. or. în Părău, Ioan Ionică ingin. silvic în Zărnești, ca gineri; Aurelia Dr. Moșoiu n. Pop, Marie T. Moșoiu n. Fortunescu, Aurelia A. Moșoiu n. Rădulescu, ca nurori; Tiberiu și Mariana T. Moșoiu, Virgiliu și Corneliu A. Moșoiu, Veturia, Felicia și Elena I. Popa, Eugeniu Ionică, nepoți și nepóte.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 26 Iulie. Pentru rezistența pasivă au luat hotăriri comitatele: Moșon, Bacs, Jász-Nagy-Kun-Szolnok și orașele Fegyhazi, Zombor și Nagy-mihaly. Ministrul Fejervary a declarat, că decă rezistența pasivă va merge așa mai departe, încă înainte de sfîrșitul anului vor urma calamitățile financiare.

New-York, 26 Iulie. Saito, unul din plenipotențiarilor japoneși pentru încheierea păcii, a declarat următoarele în numele baronului Komura: Sunt sigur, că negocierile de pace vor avé succes. Plenipotențiarilor japoneși vor fi conduși de moderațiune și nu vor ridica pretensiuni esagerate. Spiritele în Japonia și Rusia sunt predispușe pentru pace, care e necesară în interesul umanității. Cei doi beligeranți au pierdut în luptele de până acum 570.000 ómeni, dintre cari pe Rusia se revin 300.000. Rēboiul o costă pe Japonia în fie-care și 1 milion dolari. Primul pas spre pace îl va forma încheierea unui armistițiu. Japonia nu vré în Manciuria decăt pòrta deschisă și pace, — deși nu cu orî-ce preț. Decă pourparleurile vor merge bine, pacea va fi desăvîrșită în timp de 3½ luni, decă însé delegații nu se vor puté înțelege, în timp de trei săptămâni conferența se va disolva.

Berlin, 26 Iulie. Negocierile de pace se vor începe în 5 August.

Petersburg, 27 Iulie. Inițiativa pentru întelnirea Țarului cu împératul Wilhelm a luat-o marelă duce Wladimir. În urma acesta se trag conclusioni nefavorabile pentru reformele interne în imperiu.

Cuvênt festiv,

rostit de învătătorul Ioan Dariu cu ocașiunea încheierii anului școlar 1904—1905 la școlă primară română gr. or. de băieți și de fetițe din Brașov, în sala festivă a gimnasiului român din loc, la 19 Iunie v. 1905.

Mult Onorate Domnule Președinte! Stimaților Domni și Dóme! Scumpă tinerime școlară!

Din nou ne-am adunat cu toții în acest Sion românesc ridicat cu multă însuflețire și pe lângă mari jertfe de vrednicii noștri înaintași, pe cari bunul Dumnezeu să-i pomenescă într'u împărăția sa cea cerescă.

Din nou, țic, ne-am adunat aici, ca să luăm la cunoștință progresul prestat de băieții și fetițele școlilor noastre primare din loc, în decursul acestui an școlar, care ați se și încheie.

Este introdus însé și la școlile noastre un vechiu obicei, și demn de tótă lauda, ca cu asemenea ocașiuni solemne să se atragă atențiunea On. public asistent asupra unei său altei cestiuni, care taie mai adenc în viața noastră familiară și școlară actuală, precum și în desvoltarea ei în viitor.

Drept aceea cu ocașiunea de față, Vē rog să-mi dați voie a vorbi despre o cestiune destul de importantă, așa o cred eu, și pentru familie și pentru școlă. Anume voiți vorbi despre aceea:

Cum se crescem copiii spre libertate.

La aușul acestei întrebări, pòte s'ar găsi cine-va mai naiv și mai întrecut la vorbă și să țică: „O, Domnule, asta însemnă: să lași pe copii de capul lor, să facă ce-or vrea ei, pe când noi căutăm cât putem să-i ținem în frâu și să asculte de sfaturile și povețele noastre cele bune, ér nu să facă, după cum îi duce mintea lor.“

La unul ca acela îi saiu îndată în cale cu răspunsul și îi spui cu hotărîre, că este departe de mine a vorbi despre acest lucru, în felul acesta. Nu este vorba aici de libertăți copilăresci, de libertăți politice, comerciale, industriale ș. a.; precum nici de libertatea absolută, care i-se cuvine numai lui Dumnezeu, căci numai el singur o merită, ci este vorba despre așa numita *libertate morală*. Adecă despre aceea libertate, care îi dă omului puțință de a face numai aceea ce este bine și a ocoli ce este rău, din propria convingere, că numai așa se cuvine, fără a fi silit de nimenea, ci el singur de bunăvoie să se hotărască și să facă acesta. Spre acesta libertate voesc eu ca să fie crescuți și copiii noștri.

Ca să ajungem acest scop măreț în creșterea copiilor, să cer o mulțime de mijlòce, o mulțime de precauțiuni și îngrijiri din partea familiei și a școlii, adecă din partea părinților și a învătătorilor, și în sfîrșit din partea întreg neamului.

Pentru scurtîimea timpului ce-l am la dispoziție, mă voi mărgini a înșira numai mijlòcele cele mai de frunte:

Creșterea copiilor spre libertate cere înainte de tóte o minte luminată și împodobită cu o mulțime de cunoștințe, cari sunt de lipsă nu numai pentru trebuințele din viața practică, ci în același timp și pentru ajungerea scopului ce-l urmărim ađi prin tema de față.

O plantă crescută la umbră, séu la întunec, nu e trainică. În scurtul timp ce îl trăește este gălbejită, ofilită, pipernicită: rodurii nu dă; pe urmă se usucă și pier e înainte de vreme. Tot așa este și cu un copil lipsit la vremea sa de instrucțiunea de lipsă, de cunoștința de carte, tot asemenea unul mare, precum și un popor întreg crescut la întunec. Vięta întregă le este un chin, o suferință eternă, fără cunoștința razelor binefăcătoare ale sfintei și adevăratei libertăți morale.

Unii descreierați au susținut, că e mai ușor a conduce pe unul prost și fără libertate, decăt pe unul cu minte și liber; tot așa despre un popor, spre orî-ce fel de libertate ar fi îndreptat el. Urmarea ar fi ca prostul să rămână tot la tēpa lui și un popor tot așa.

Acestea imi iau voie a vi-le ilustra cu un esemplu din viața socială francesă. Era pe la sfîrșitul veacului al 18-lea, adecă cam cu 116 ani înainte de ađi, când întreg poporul frances proclamă lozincă: „*Libertate, egalitate, frățietate*“. Aceste concepte înalte le-a înțeles fie-care în felul său, dér nici unul cum trebuia. Ce se întâmplă? Pe temeul acestei lozinci proclamă alta și mai și: „Mai mult nu mai este nici religione, nici Dumnezeu!“ Biblia și cu tóte cărțile sfinte ținătoare de ea, le-au scos afară din altare. În locul lor au pus un cod de drept civil, ér deasupra altarului a aședat un crucifix cu o șapcă de călugăr iacobin pe cap și dedesupt au scris: „Acesta este Hristos mântuitorul nostru de până aci“. D'asupra bisericii închinată Maicei Domnului. „Notre Dame“ a pus chipul unei femei laice și a început a o adora ca pe zeița rațiunii. În scurt întreg Parisul numit mai târziu de V. Hugo „raiul lui Dumnezeu“, a devenit de astă dată un balamuc întreg, o casă de nebuni.

Étă ce se întâmplă, unde mintea nu-i dómnia și regină, și étă pentru-ce am accentuat, că la creșterea copiilor spre libertate să cere mai întâi de tóte o minte luminată și la locul ei, fie la cei mici, fie la cei mari, fie la un popor întreg. Altfel totul rămâne un material brut, bun de espoat pentru orî și cine.

Crescerea spre libertate cere o inimă caldă și curată. O inimă, care din frageda copilărie s' a fost deprinsă spre bine și care mai târziu s' se prefacă în conștiința de sine, s'eu în a doua fire a omului. De bună s'eamă la acesta se cere la început *supunere și ascultare*. Dacă începutul înțelepciunii este temerea de Dumnezeu, apoi *începutul libertății e ascultarea de cei ce te îndreptăză spre bine*. De sine înțeles, că și cei-ce te îndreptăză spre bine s' fie exemple vii și în cuvinte și în fapte pentru cei de sub ascultarea și urmarea lor. Ba încă lucru ciudat în fire: din simburii de pomi nobili ies pomi pădureți, decât grădinarul nu caută la vreme a-i nobilita. Tot așa din părinți buni ies copii răi, decât nu li-s'au dat la vreme îngrijirea și supraveghierea de lipsă. D'ér din părinții cei răi? R'eu nu p'ote face bine nici-odată.

În povățuirea copiilor spre bine, ori spre libertatea morală, s' nu fim lacomi, d'ér nici un minut s' nu trecă din viața lor, în care s' nu fie observați și supraveghiați de noi. În același timp s' nu-i supunem dela început la lucruri *greu* de împlinit, căci binele se face cu multă greutate în lume, é silind prea mult pe cineva pe calea acesta, il disgustăm și il descurajăm. Și atunci totă munca noastră e zadarnică.

Pornirea spre bine cu copiii s' o facem încet, în liniște și fără șgomot. Pilda naturii s' o urmăm. Ea tace și face. Cum s' se desv'oltă ea, noi nu observăm, d'ér progresul ei il vedem. Ér noi par'că suntem un fel de Manole, ziditorul mănăstirii Argeșului, care: ce d'iaua lucra, n'optea se surpa. Până nu și-a zidit femeia de vie în a mănăstirii temelie, n' a putut s' o ridice și s' rămână apoi acesta mănăstire cel mai prețios și mai vechiu monument românesc.

Acosta se înțelege în felul acela, că până când nobila și bogata D'omnă a lui Neagoie-Vodă nu și-a dat tot concursul și t'ote scumpeturile ei nu le-a v'endut, mănăstirea nu s' a putut ridica.

„Când țera are astfel de femei,
Merită și gloria și mărirea ei.“

(D. Bolintineanu.)

Tot așa un fel de Manole suntem și noi, *dascălii*: zidim, zidim, d'ér nu ne sporesce, unde nu sunt *mame adevărate*. Se vede că și la ridicarea falnicei mănăstiri a n'émului românesc și în progresul școlii preste tot, trebuie s' zidim pe mama de vie chiar în temelie.

Decât a avé mame slabe și copii răi și neascultători, e de o sută de ori mai bine a nu avé nimic. A înmulți suferința în lume, nu e nici o filosofie înaltă, ci aceea are val'ore, care o împuținează. Și, durere, în cele mai multe casuri, prin nascerea unui copil numai se înmulțesc suferința în lume, în loc de a se împuțina.

Goethe a d'is: „*Cine vrea binele, trebuie s' fie el însuși bun*“. Așa-dér, cine vrea copii, trebuie s' îngrijască de fericirea lor și acesta nu se p'ote fără părinți buni. Pe de altă parte un renumit pedagog german d'ise: „*Unde nu e ascultare, nu este nici moralitate, și unde nu este moralitate, nu este nici libertate, nici fericire, nici noroc și nici binecuvântare*“.

Crescerea spre libertate cere ordine și ascultare de legi. Precum cei mici sunt datorți s' asculte de cei mari, tot așa cei mici împreună cu cei mari sunt datorți s' asculte de ordinea socială și morală, precum și de legile statului, în care se află. Respect și atențiune înaintea legilor! Pe monumental eroilor dela Termopile sta scris: „*Călătorule, decât te duci în Sparta, spune că ne-ai v'edut aici zăcând, după ce am luptat așa, cum legea poruncește!*“ Ér Goethe ne spune, că „*Numai legea ne p'ote da libertatea*“.

Nici în fanatism religios, nici național, precum nici în spirit de partid, s' nu crescem pe copiii noștri. Fanatismul pe ori-ce cale aduce desastre dureroase și păgubitoare. Nici familia și nici școla n'are s' samene ură ori antipatie față de nime-nă, ci iubire, pace și liniște, după cum d'ice și principiul vechiu și recunoscut de

toți: „*Cinslesce t'ote legile, d'ér te închină numai la a ta!*“, înțelegându-se aci sub „*legea ta*“: religiuena, neamul și patria ta.

Problema școlii primare nu este de a pregăti pe copii pentru vre-o profesiune óre-care, ori în vre-o direcțiune speculativă, ci pentru viața practică, pentru cultura generală a omenirii, în cel mai înalt înțeles al cuv'entului. Acosta stă în perfectă congru'ens și cu crescerea lor spre libertate.

(Va urma.)

ECONOMIA.

Lintea.

Pe la noi sunt multe ținuturi, unde lintea abia se cunósce după nume, cu t'ote că e o bucată destul de bună și nutrit'ore. Causa acestei nepăsări, din partea economilor noștri, este aceea, că nu au cercat nici odată cu cultura ei.

Economii noștri apoi de regulă la aceea ce nu se pricep, nici nu fac încercări, pentru-că nereușind, adese-ori se espun risului și batjocurei celorlalți economi vecini.

Lintea este o s'ăm'entură, care cultivată pe un loc absorb'e f'orte multă materie nutrit'ore din p'ământ, de-órece din aer și din umezelele aceluia, ea nu se prea p'ote nutri. De aceea apoi de regulă după cultura ei s' sérăcesce p'ământul.

Pe lângă t'ote acestea, sunt ținuturi unde lintea se cultivă în mare și astfel constituie un articol însemnat, nu numai de nutrire, ci chiar și de v'endare.

Locul pentru cultura lintei trebuie ogorit încă de cu t'omnă, ca adecă s' se mai degere și îmbunătățescă în decursul iernii. Gunoiul putred încă se recomandă la cultura lintei, decât locul e mai sérac; cel prosp'et însă nu e prea bun, de-órece o prea umple buruenile.

Lintea e de două feluri și anume: de t'omnă și de primăvară. Cea de t'omnă însă nu se prea cultivă, de-órece aceea de regulă degeră peste iernă. Cu privire la col'ore, lintea se împarte în brunetă, roșie (francesă), verde, alburie ș. a.

Lintea de primăvară se s'emenă în Aprilie, ér cea de t'omnă în Septembrie. Acosta din urmă de regulă se s'emenă amestecată cu o s'ăm'entură de t'omnă, adecă cu grâu s'eu s'ecară, ér cea de primăvară se s'emenă amestecată cu orz, s'eu ovés.

S'ăm'entatul lintei se p'ote face din mână imprăsciat, s'eu cu mașina în r'enduri. La s'ăm'entatul cel din urmă. șirele trebuie s' aibă o depărtare de 30 cm. unele de altele, ér ad'encimea acelora trebuie s' fie de 6—8 cm.

La un hectar (2 jug'ere cat.) se recer la s'ăm'entatul imprăsciat de la 1.5 hl. până la 2 hl., ér pentru s'ăm'entat cu mașina câte 2.2 hl.

Lintea iubesc un p'ământ cât se p'ote de curat de burueni, apoi ceva mai ușur, cum e cel n'ășipos și lutos. D'ér și în cel humos și petros crește, decât își p'ote afla umez'ela de lipsă. De altcum s' a constatat, că lintea p'ote suporta timp mai îndelungat seceta, ca celelalte s'ăm'entături.

Lintea crește ceva mai încet, decât celelalte s'ăm'entături. Tot așa se întâmplă și cu c'ocerea ei, care încă este tare v'erstată. Ea mai este și tare gingase, cu deosebire, decât o cam impres'oră buruenile. Din cauza acesta apoi trebuie mereu plivită de burueni, ca s' nu fie împiedecată în crescerea ei regulată.

Timpul crescerei și al c'ocerei lintei ține câte 100—130 de d'ile. Când se cultivă amestecată cu óre care s'ăm'entură de t'omnă, s'eu de

primăvară, atunci se cosesc, s'eu seceră cu aceea dimpreună, îndată ce se inegresc p'astăile din jos, ér când se s'emenă singură, atunci se smulge, ca și fasolea cea ol'ogă cu răd'ecini cu tot, și se pune la un loc sv'entat, până când se uscă bine, și numai după aceea se îmblătesce.

Lintea are o p'astăie micuță, în care cresc numai câte două gr'ăunțe. P'astăia numită, după-ce ajunge apoi la c'ocere, se cască și gr'ăunțele cad jos. Din cauza acesta apoi nu e bine, ca s' o l'ăsăm prea mult în câmp, d-órece prin aceea numai cât ne facem daună.

În anii buni lintea ne dă o r'odă de 10—15 hl. de gr'ăunțe la un hectar și câte 15—20 m'ăji metrice de paie, cari se întrebunț'eză la nutrirea vitelor și au o val'ore în nutrire, ca și f'enu de mijloc.

Un hectolitr gr'ăunțe de lintea cântăresce 75—80 chilograme. Gr'ăunțele de lintea se întrebunț'evă ca și cele de maz'ere și fasole, parte la nutrirea ómenilor, parte la a animalelor de casă.

Afară de burueni, lintea mai are și alți dușmani. Între acestia se numără un gândac, a cărui omidă tr'ăesce în gr'ăunțul ei și se numesce: Bruchus lentis, apoi un fluture și omidele acestuia cu numele: Grafolita nebritana, păduchii de frunze, rugina și mucigaiul (peronospora viciose).

Ioan Georgescu.

Un ap'erător al n'émului nostru.

Înainte de asta cu'n veac.

(Urmare.)

Étă ce r'espunde necunoscutul „G. din Ardeal“ la defaimările lui Schwartner, prof. univ. din Pesta, față cu Români, cari au fost publicate în numărul nostru trecut de Duminică:

Ad. 1. Valahii nu se află numai în Ungaria și Transilvania. Ei locuesc în mai multe și mari provincii ale Europei. S'eu d'oră așa crede c'el Schw., că în Bucovina, Moldavia, T'era rom'ănescă, Basarabia, Rom'ânia, Macedonia și Thesalia locuesc Valahii de altă limbă și s' fie de altă origine, de cum e a noastră?

2. Așa d'éră și limbile: francesă, spaniolă, italiană, ba chiar și latina clasică din Latiul de odin'oră ar trebui numite „limbi bastarde“ și „corcite“, pentru-că acelea s'au format din limba latină și din limbile străbune ale acestor pop'ore.

3. É absurd a sustin'ă acesta, pe când nici aceea nu e sigur, care ar fi fost limba Ghetilor și a Dacilor. Din Strabo scim, că limba ghetă și dacică s'au unit cu a celor din Tracia, d'ér care a fost limba celor din Tracia? Drept aceea, că în limba valahă se află atari cuvinte, cari nu se pot deriva nici din limba romană, nici din alte limbi de acum, cari însă au rămas din limbi străine, fără de a-le puté determina, pentru-că scim, că Dacia de odin'oră a servit de cale nenum'eratelor națiuni barbare și diferite între sine, cari se îmbulzeau din nord spre sud, și ale căror limbi străbune mare parte s'au stricat. Așa d'éră trebuie s' cunóschem limba, despre care voim s' judecăm liber.

4. É adev'erat, că la Romani afară de limba înv'etăților, a mai existat o limbă mai ordinară între popor. D'ér și limba spaniolă, francesă, italiană s'au derivat din această limbă romană ordinară. Sunetul plăcut al limbei valahe într'at'ata o deosebesce de celelalte, încât după afirmarea înv'etăților, cari mai bine cunosc natura ei, singură numai ea se p'ote întrece în musică și cântec cu cea italiană. Afară de aceea se află în limba valahă o mulțime de cuvinte latine, cari nu se pot găsi la nici o altă limbă derivată din cea latină. În astă privință și așteptăm tipărirea unui dicționar valah; de óre-ce până acum numai trei au ap'ărut, de la Clain, Kolossy și Körösy.

5. Nici acestei păreri nu-i poți da crez'ământ, căci între limba valahă și cea t'ăută (slovacă) ori mai bine rusescă, nici o afinitate nu există. Pentru arătarea afinității dintre limbile de lipsă, ca esprima-re cuvintelor, pronumele lor și modul formării lor s' fie asemenea; apoi așa o asem'ănare între limba valahă și cea rusescă nu se p'ote arăta.

6. La Valahii se pot afla mai multe cuvinte străine, cari s'au împrumutat de la Ruși, ceea-ce însă în serviciul divin își are motivul. Mai demult înainte de 1439 Valahii folosiau litere latine. Când în acest timp Grecii n'au primit decisiunile sinodului din Florența, tem'ându-se, ca nu cumva Valahii în privința originii, limbii și scrierii acesteia, fiind în afinitate cu Romanii s' se declare de Romani, metropolitul Marcus Efezus și Theoctistus Balgar au silit pe principii valahi, ca în locul literilor latine s' primescă cirile, é în biserici în locul limbei materne s' se introducă cea rusescă, în care limbă serviciul divin s' a deprins vre-o 200 ani, fără de-a o înv'eta după regule gramaticale; și după părerea lui Cantemir acesta a fost principala cauză a nesciinței celei mari, care într'at'ata a întunecat aceste provincii. Pe la 1644 princip'ele Ardealului George Rákoczy a fost primul, care a încercat, ca limba valahă s' se repună în demnitatea sa de mai înainte în cultul divin, când deja încă mai înainte pe la 1580 se aflau cărți valahe scrise cu litere cirile. Așa s'au început a-se deschide tipografiile valahe întâi în Ardeal, apoi Moldavia și T'era rom'ănescă, d'ér de litere cirile încă nici până ađi n'au scăpat. Astăd'î însă totuși c'ercă a reprimi literile latine. Din t'ote acestea reiese, că în limba valahă numai necesarminte au rămas cuvinte rusesce, fără de a puté da crez'ământ păreri d-lui Schw., cum arăt'arăm mai sus.

7. Tristă ar fi s'orțea Valahilor, decât această afirmare ar fi adev'erată, căci atunci ei deja n'ar fi ómeni. D'ér despre susținerea ei falsă mintea bună ușor se p'ote convinge, decât judecă, că nepoții acestia ai legionarilor, de la început au fost mai séraci, decât s' se p'otă îmbogăți; că d'ensii mai pușin au cunoscut luxul; necontent trebuiau s' se lupte cu naționalitățile străine, cari îi torturau; pentru vitejia lor și alte virtuți civile, mare parte în Ardeal au fost împ'ărț'ășiți cu demnitatea de nobili maghiari. Ce s' mai d'icem? D'ensii nici în t'arie și curagiu, nici în perseveranță, cari virtuți încă și ađi le mai admirăm la Romanii străbuni, nu greșesc, ci sunt cultivatorii de mai departe ai a-celora.

8. Nici acesta nu e dr'epță acuză, pentru-că Valahii în genere, precum nici Jidovii, Armenii, Grecii și S'erbii nu p'ortă comerțu și nici cu meseriile, cari poftesc șeșut nu se ocupă, pentru-că cu greu sunt primiți în brezle, cu deosebire în Ardeal la Sași; așa d'ér ușor se p'ote cugeta, că d'ensii pentru propria lor nutrire erau siliti a deprinde lucrări cu mult mai grele, înțeleg cultivarea p'ământului și prăsirea vitelor; deci e f'orte firese, că viață fără de aceste lucrări nu se p'ote duce. Când am petrecut între ei mai mult timp, nici când nu i-am auđit despre altceva plâng'ându-se, decât că au pușin p'ământ de cultivat, așa-dér ei bucurosi ar lucra numai s' aibă ce. É nedreptate deci a-i acusa de trândavii și leneși, când bine se scie, că din pușin p'ământ mare folos nu poți trage.

9. Pofța r'ésbunării este o specie a v'ătămării, însă óre care proprietate e mai rea? V'ăt'emat a fi r'ésbunător, ori fără de nici o cauză a v'ăt'ema pe altul? D-l Schw. așa-déră în această parte ar avé merite frumoșe față de ómenime, decât în această într'egă descriere a Valahilor n'ar fi voit s' cerceteze isv'orele drepte, cel pușin nedus de nisce auctori mincinoși i-ar fi descris cu sânge rece și nu pentru voia cetitorului cu așa batjocură și antipatie, ceea-ce de la d'ensul cu atât mai tare putem d'ori, căci în acest obiect are bună ocaziune de-a folosi auctori străini, dintre cari prof. ces. reg. din Lemberg Rohrer

cu însuflețire a combătut greșita conferință a lui Balmann despre Valahii, apărându-le cauza cu simpatie curată și cu dovezi neresturbabile.

10. Și afirmarea acésta neîntemeiată o pôte pricepe acela, care știe, că acésta națiune în genere mărturisește religiunea creștină, că mulți dintre ei sunt uniți cu biserica Romei și că învățăturile lui Isus Valahul le deprinde fără de a-și bate capul cu criteriile religioase și fără de forță constrinsă. La ei în Dumineci și sêrbători se cetesce o parte din evanghelie, pentru a cărei explicare se mai cetesce așa numita *Căzanie* plină cu comentare clare. Acest simplu mod de învățare de multe ori e mai salutar, ca și știința plină de discuții în provinciile deja luminate, unde în loc de pietate se încuibă indiferentismul, în loc de simplitate fățarnicia, unde se încrucieșce sub masca iubirei de deapropoale vênarea după interesele proprii, cu un cuvânt unde în loc de virtuțile frumoase numai umbrele lor le găsești. E drept, că preoții cu deosebire la Valahii neuniți sunt neînvęțați, pentru-că sunt sêraci; ei nu se pot instrua în destul în științele religioase pentru-că așa trăiesc de miserabil, încât pe ei nici deosebi nu-i poți de agricultori, ci numai prin barba lor. Dêr prin sprijinul casei domnitore și episcopii vrednici ai uniților au făcut, ca un Bob, Darabant, Vulcan, adevêrații apostoli a acestei națiuni, cultivându-se preoții, conform pozițiunii lor, merită recunoștința adencă, ceea-ce e dovadă de capacitatea intelectuală și bunele porniri ale Valahilor.

11- Despre acest Dracula Vlad vododul însê Filip Calimachus a adus acésta judecată: „*Ubi ille nunquam sine praefatione magni, et fortissimi Imperatoris nominandus Vladislaus Dracula.*”

(Va urma.)

Mănăstirea Văratec.

Un ôspe, care de mulți ani petrece vara la mănăstirea Văratec din Moldova, scrie în „Cronica” o corespondență mai lungă despre frumusețile locului și despre ieftinătatea locuințelor și a traiului, ce și-l găsește vizitatorii la maicele de la acea mănăstire. Acel corespondent descrie și o ceremonie, la care a asistat și în care au fost „hirotonisite” două maici tinere. Etă ce scrie corespondentul „Croniceii”, care iscălesce cu numele de „Racoveanu”

Cunosc mănăstirea Văratec de aproape 20 ani, dêr n'auviu nici odată ocaziunea să asist la hirotonisirea maicelor, însê întâmplarea făcu ca în puținele zile ce am stat, să asist la astfel de ceremonie.

Impins de curiositate, mă dusei la biserica din curtea mănăstirei, cea mai bogată și frumoasă biserică, cu hramul Adormirii. Intrând înăuntru, ca fie-care creștin, îmi luai și eu un locșor în mijlocul bisericeii, nu apucaii însê să-mi mântui rugăciunea și etă, că o maică mă invită să iau loc într'o strană. În același timp se face o tăcere în biserică, și imediat ambele strane compuse din 40—50 maici, formând un singur cor, încep a cânta un cântec foarte duios, numit: „Pe brațele tale Dômne”, cântec ce se usêză la astfel de ceremonie, în care timp aud spre drêptă nisce suspinuri, înșoțite de plânsuri grele. Îmi arunc privirile și vêd 2 sorioare cu pêrul despletit, stând în fața icônei Mântuitorului. Din piepturile lor esiau acele suspinuri, êr lacrimile curgeau șirioie din frumosi lor ochi, care la vârsta crudă de cel mult 18—20 ani, intră în viața monahală.

Două călugărițe, maicele la cari își fac ucenicia, le desbracă de vestmintele în cari erau îmbrăcate ca surori, rămânând în nisce cămeșuțe de lână albă făcute pentru acest scop. Față de acésta tristețea, ca o săgêță mi-a strâpuns inima și lacrimi au început a-mi picura din ochi, în așa fel, încât am fost nevoit a mă retrage la ușa bisericeii, ne mai putând a mă stăpâni; plângeau tôte maicile și tot poporul mirên, ce era în biserică. Cântecetele maicelor erau așa de duiose, încât credeam, că mă găseșc în fața unor morminte, cari stau gata a înghiți pe cele două tinere.

Deși cu inima sfâșiată de durere, ca ori-ce părinte de familie, totuși spre a-mi

da sêma până la finit, am revenit în biserică pe când cele două maici aruncând mantiile lor asupra celor două tinere cum erau în cămășuțe, le-au condus până în fața altarului, unde sfinția sa părintele duhovnic al mănăstirei, îmbrăcat în vestmintele de liturghie, după ce mai întâi le-a făcut întrebarea, decă cu a lor voință vor să trecă la viața monahală, le-au luat declarațiunile pretinse de usul bisericesc, în ce privesce credința și datorile, ce le incumbă până la môrte, în urmă au început a-le îmbrăca cu tôte vestmintele de monahie, tându-le câte 4 șuvițe din pêr în formă de cruce, urmând, ca după cinci zile să li-se taie pêrul.

După eșirea din biserică cele două maici cu tinerele monahe, s'au dus la maica Starița, unde au primit binecuvântarea, și astfel s'a terminat acésta ceremonie pioasă primind una numele de *Simlitchia* și una *Agapia*.

Interesându-mê să știu cine sunt cele două monahe, cari au îmbrățișat așa de tinere viața monahală, o maică mi-a spus, că una era din popor, êr cea mai mică la statură cu numele, ce a primit de Simlitchia, și care se cunosea după trăsăturile feței fiind foarte drăguță, că era din o familie bună, și mi-s'a spus, că e copila unui domn căpitan Florescu din Fălticeni, care având mai mulți copii și neputând corspunde la datoria lui spre a-le înzestra, au dat-o de mică la mănăstire și astfel aclimatisându-se cu viața din mănăstire, a trecut la călugărie.

Inștiințare.

„*Reuniunea femeilor române din Brașov*” a înființat, după cum se știe, un internat, cu scop de a instrui fetele din clasa de mijloc a societății românești în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economie.

Reuniunea întreține și subvenționează acest Internat cu o sumă considerabilă, numai că să pôtă primi fetele cu taxa cât se pôte de scădută.

În acest internat se învață:

- a) a pregăti tot felul de mâncări;
- b) a spăla și a călca tot felul de albituri;
- c) a croi și a cöse cu mașina tot felul de albituri și vestminte;
- d) a cultiva legumi, și
- e) reguli igienice.

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școlă, s'a introdus și o școlă de repetiție, prevêdută în legile statului pentru copile de la 12—15 ani.

În acésta școlă se va propune;

Limba română	în 2 curs.	à 2 ore pe sêpt.
Limba maghiară	2	” 2 ” ” ”
Limba germană	2	” 2 ” ” ”
Aritmetica	2	” 2 ” ” ”
Istoria și Geografia	2	” 2 ” ” ”
Ist. nat. și fizica	2	” 1 oră ” ”
Religia	2	” 1 ” ” ”
Desemnul	1 curs.	” 1 ” ” ”
Scrierea	1	” 1 ” ” ”
Cântări	1	” 1 ” ” ”
Gimnastica	1	” 1 ” ” ”

În acest „Internat” se primesc fetele române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi împlinit 12 ani.

De-orece prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunii numărul ôrelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreținere și instrucțiune taxa de 32 cor. pe lună, plătită anticipativ.

Fetele orfane și sêrace pot fi primite gratuit în „Internat”.

Fetele din Brașov, cari vor voi să petrecă numai peste ți în „Internat”, plătesc pentru tôte instrucțiunea și pentru prând și ojină câte 24 corone pe lună.

De-orece numărul elevelor atât al celor cu plată cât și al bursierelor este restrins, de aceea se invită părinții și tutorii a-se însinua, respective a înainta pețițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la subscrisa președintă până în 20 August st. v.

Primirea elevelor în „Internat” se va face de la 25 August încolo.

La primire are să aducă fie-care elevă albiturile și vestmintele necesare, precum și așternutul de pat.

În legătură cu acest „Internat”, Reuniunea în anii trecuți a înființat și un „Orfelinat” pentru fetele orfane și sêrace

de la 6—12 ani; aceste fetele primesc întreținerea completă pe speșele reuniunii și sunt obligate a cerceta școlile române gr. or. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a-se adresa până la 20 August st. v.

Informațiuni mai de-aprope se pot primi de la președinta reuniunii și de la directora d-șora Carolina Teclu.

Elena Săbădeanu, Lazar Nastasi,
președintă. prof. gimn. și actualul reun.

MULTE ȘI DE TOTE.

Inventatorul cêsului de buzunar.

Nu de mult s'a inaugurat în Nürnberg statua lui Petru Heinlein, care în 1505 a descoperit orologiul de buzunar. „Frankfurter Zeitung” publică, referitor la originea orologiului de buzunar, o scrisore, în care e vorba, că primul orologiu de buzunar nu l'ar fi făcut Heinlein, fiind-că există un cês mai vechiu cu inscripția (Agidius Ungarus fecit Buda). Și acest cês are 24 de semne pentru ôre; numerele sunt în 2 rânduri; sus numerele romane I—XII; jos arabe 13—24. Pe toc e săpat numele proprietarului; Ioan Orzag de Groth A. S. 1502, pe cealaltă parte cu litere latine și numere arabe: Step—D—Utbl.—Werbewez ad. M. D. I. sêu 1501. E construit aproape numai din fier, capacul e din aramă galbenă.

Cum se cântăresc principi.

Printre multele obiceiuri extravagante din India, este unul foarte vechiu și puțin cunoscut, cu tôte că a trecut prin secole în tôte statele în cari domnesc prinți indigeni. Imediat ce un „maharagiah” se urcă pe tron, e cântărit.. cu aur. În sala tronului se aduce o balanță mare; pe o tîpsie a balanței se aședă prințul și pe cealaltă se aruncă atâtea monete de aur, până când cele două tîpsii se echilibrează. Aurul este împărțit apoi la sêraci.

Exelent obicei, nu e așa? Cu atât mai mult, cu cât, mulțumită lui, supușii pot prețui de mai înainte pe prinții moștenitori, cari au pântecetele respectabil.

Cuta pantalonilor.

În Anglia se agită o forțe gravă cestiune. Este vorba să se hotărêscă decă cuta (crêța) pantalonilor trebuie să fie făcută în față, sêu pe laturea piciorului. Sunt două școli, cari își dispută acum suprema eleganță. Pare că regele Eduard, care se pricepe în cestiuni de modă, a fost vêdut acum de curênd la curse cu pantalonii a căror cute erau pe cele două laturi ale piciorului și, în urma acestei constatări, principiul regalii ai modei apar pe stradele Londrei cu cutele... regelui Eduard. Alții însê țin morțiș la cuta antică. Este de sperat, că grava cestiune va fi rezolvată în mod pacinic și nici nu va fi nevoie de convocarea vre-unei conferințe internaționale.

Soț fericit. Bucuria și norocul pădurariului Ștefan Bauc, din Gordia, comit. Baranya, a uimit cu drept cuvânt întreg jurul. Femeia lui era atât de bolnavă, în cât nici el nu credea, că va scăpa. Dêr scisôrea lui merită să o reproducem aci cuvânt de cuvânt: E lauda cea mai frumoasă ce se pôte da crucii electromagnetice R. B. 86967, care a vindecat până acum atâtea decă de Bolnavi de nervi. „D-lui A. Müller Budapesta, V. Vadász utca 43/A. E. Iți sunt dator cu cea mai sinceră mulțămită pentru uimitôrea putere a crucii duple electromagnetice R. B. 86967, cu care ai surprins lumea. Aparatul d-tale electric merită să ajungă la renume, căci mântue lumea de durerile bôlelor de nervi. Sute și mii de mulțămite, d-le Müller. D-deu să te țină încă mulți ani fericit și mulțămit, îți poftesc din adênoul inimii. În 8 August 1900 erau durerile reumatice ale soției mele atât de mari, că nu se putea întôrce în pat. Ți-am scris iute d-tale și am primit aparatul cu 3 fl. Trei zile l'a purtat și după 3 zile s'a sculat soția mea singură din pat. Cu bucurie am primit la efectul aparatului și femeia mea în scurt timp s'a însănătoșat pe deplin. De aceea îndemn cu căldură pe ori-cine suferă de vre-o bôla de nervi, să cumpere acésta cruce. Recunoscător Ștefan Bauc, pădurariul Gordiș, (com. Baranya).

Vindecarea deplină a bôlelor secrete. Sê nu pregete nimeni într'o cestiune atât de gingașe a se presenta odată în persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poți afla punctual locul, cauza, răspândirea și starea bôlei, ori cât de adânc ar fi bôla înrădăcinată în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea rêsului, ceea-ce fie-care o pôte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Decă cine-va nu pôte veni în persoană, atuncî să-și descrie bôla cu deamênuntul și după ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisore pune marcă de rêspons. După încheerea curei, scrisorile se ard sêu la cerere espresă se retrimite.

Un astfel de lecuritor și curățitor e institutul special al d-rului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bună voință și conștientitate capêta ori cine (bârbat sêu femeie) deslușiri asupra vieții seculare, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberază de bôla și suflul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor d-lnice Dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metodel sêu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bôlele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bôla albă, bôle de sânge, de piele și tôte bôlele ce se țin de organele seculare femeesci. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși Dr. Palócz de la 10 ore în. a. până la 6 ore sêra (Dum'neică până la 12 ore la amiazi).

Adresa Dr. Palócz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dr. ST. N. CIURCU.

Viena IX Pelikangasse 10. Telefon nr. 17065.
Cabinet de consultațiune
cu somitățile medicale și specialiștii din Viena.

Sz. 2047—1905.

Pályázati hirdetés.

Fogaras vármegyének alsó-árpást járásban előléptetés folytán megüresedett egyesítve volt alsó-visti 13.436 lélekszámmal és a szkorói 10.213 lélekszámmal bíró körorvosi állásra ezennel pályázatot hirdettek és az ezen állásokat elnyerni óhajtokat felhívom. hogy az 1876 évi XIV t. c. 143 §-ában illetve az 1883 évi I. t. c. 9 §-ában előtt képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi augusztus hó 17-ig hivatalomhoz annál inkább benyujtsák, mert később érkező folyamodványok nem lesznek tekintetbe véve.

A választás 1905 évi augusztus hó 22-én d. e. 10 órakor fog az alsó-árpási járási főszolgabírói hivatalban megtartatni.

A körorvost székhely az alsó-visti állásra Alsó-vist és a szkorói állásra ideiglenesen Alsó-Árpás lesz. Javadalmazás 800—800 korona évi fizetés 226 kor. 10 fl. uttátalány, mely összeg az állampénztárból utalagósan fizetetik, továbbá a szabályredelitileg megállapított látogatási díjak. köteles azonban a körorvos rendelkezéseket havonként kétszer rendszeren látogatni és a vagyontalan betegeteket ingyen gyógykezelné.

Ha pályázatok hiányában esetleg csak az egyik körorvosi állás lesz betölthető, akkor az egyik körben megválasztot körorvos köteles a másik körben is a körorvosi teendôket elvégezni az 1600 korona fizetés és 452 korona 20 fillér uttátalányának élvezése mellett, mely esetben egyelőre a körorvosnak székhelye Alsó-Árpás lesz.

A román nyelvnek tudása feltétlenül megkívántatik.

A megválasztott körorvos köteles állását 8 nap alatt elfoglalni.

Alsó-Árpás, 1905 évi július hó 17-én.

Turcu, szolgabíró.

